SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 117, ЧИСЛО 25, П'ЯТНИЦЯ, 18 ЧЕРВНЯ 2010 РОКУ 1893 Vol. 117, No. 25, FRIDAY, JUNE 18, 2010 $1.00

Новий Посол України в США

КИЇВ. – Президент України Віктор Янукович 11 червня підписав указ про призначення Олександра Моцика Надзвичайним і Повноважним Послом України в Сполучених Штатах Америки.

Посол О. Моцик народився 3 травня 1955 року в селі Городець Володимерецького району Рівненської області. У 1981 році він закінчив Київський державний університет ім. Тараса Шевченка за спеціяльностями „юрист-міжнародник", „референт-перекладач англійської мови", і того ж року розпочав дипломатичну службу. До 1985 року О. Моцик був третім секретарем консульського відділу Міністерства закордонних справ (МЗС) України.

У 1985-1987 роках він працював в МЗС на посаді третього і другого секретаря відділу міжнародних організацій, у 1987-1990 роках – другого і першого секретаря відділу кадрів, у 1990-1992 роках – першого секретаря договірно-правового відділу, у 1992-1995 роках – другого і першого секретаря, радника Постійного представництва України при ООН в Ню-Йорку, у 1995-1997 роках – начальника Договірно-правового управління.

У 1997 році О. Моцик був призначений Послом України в Туреччині, у 1999 році – представником України при Організації Чорноморського Економічного Співробітництва.

У 2001-2005 роках він був заступником міністра закордонних справ, першим заступником міністра закордонних справ з питань европейської інтеґрації, першим заступником державного секретаря України. 30 грудня 2005 року О. Моцик був призначений Послом України в Польщі.

Посол Олександер Моцик

Посол О. Моцик одружений, має двох дочок, 1982 та 1983 років народження.

Про своє покликання О. Моцик сказав: „Завдання Посла полягає в тому, щоб належним чином, професійно представляти свою країну, захищати її інтереси та її громадян. Але Посол не зобов'язаний робити якісь героїчні вчинки. Сьогодні не можна все за один раз вирішити, треба працювати системно і на конкретні результати". *(УНІАН)*

Національна Асамблея Квебеку визнала Голодомор геноцидом

КВЕБЕК, Канада. – Депутати Національної асамблеї Квебеку 2 червня одноголосно прийняли законопроєкт про визнання Голодомору 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу та проголосили День пам'яті жертв Голодомору.

Законопроєкт, поданий на розгляд в листопаді 2009 року депутатом Луїз Бодуен, отримав одностайне схвалення вже в першому читанні.

Закон визначає, що Голодомор був штучно створений радянським режимом Йосифа Сталіна, щоб знищити прагнення українського народу до побудови вільної та незалежної Української держави.

Цей законопроєкт є продовженням законодавчих актів щодо Голодомору – законопроєкту про Голодомор, який одностайно був прийнятий Парляментом Канади у 2008 році, а також відповідних актів, які були прийняті законодавчими зборами провінцій Альберта, Саскачеван, Манітоба та Онтаріо. Вони визнали Голодомор 1932-1933 років геноцидом українського народу, а в кожну четверту суботу листопада встановили День пам'яті жертв цього масового злодіяння.

„Уряд Квебеку вшанував пам'ять мільйонів невинних жертв Голодомору, засудив жахливі злочини радянського комуністичного режиму Йосифа Сталіна і тим самим долучився до відновлення історичної справедливости, – заявила голова відділу в Квебеку Конґресу Українців Канади (КУК) Марійка Путко. – Ми вітаємо рішучість і мужність законодавців провінції Квебек у прийнятті законопроєкту, який визнає Голодомор 1932-1933 років актом геноциду українського народу".

„Квебек став шостою юрисдикцією в Канаді, яка визнала Голодомор актом геноциду українського народу. Нехай це стане прикладом того, що світ пам'ятає і визнає правдиву історію українського народу", – зазначив президент КУК Павло Ґрод.

Дарла Пенер

Депутат Національної асамблеї Квебеку Луїз Бодуен (в центрі першого ряду) з представниками української громади.

СКУ починає міжнародну акцію „Свічка моління"

КИЇВ. – 19 червня біля Меморіялу жертвам Голодомору в Києві, що на вул. Івана Мазепи, проведенням Панахиди в пам'ять про багатомільйонні жертви геноциду українського народу під час Голодомору 1932-1933 років Світовий Конґрес Українців (СКУ) розпочинає міжнародну акцію „Свічка моління", яка пройде під гаслом „Не дамо згасити свічку пам'яті".

У цей день будуть посвячені та передані представникам усіх областей України та української діяспори свічки моління, які до кінця листопада відвідають українські церкви і публічні місця в Україні та в державах проживання українців, а також в резиденціях Европарляменту та Організації Об'єднаних Націй.

Президент СКУ Євген Чолій сказав: „Метою акції є вшанувати пам'ять мільйонів невинних жертв та, зважаючи на останні події, пов'язані з запереченням Голодомору 1932-1933 років як геноциду українського народу, привернути увагу світової громадськости до справжніх причин цієї трагічної сторінки".

СКУ закликає всіх українців світу та українські громадські організації активно підтримати цей широкомаштабний захід своєю участю та цим самим не дозволити згасити свічку пам'яті про мільйони невинних жертв Голодомору 1932-1933 років.

СКУ

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

На В. Януковича подали в суд

КИЇВ. — Громадянин Володимир Волосюк 14 червня попросив Печерський районний суд Києва зобов'язати Президента Віктора Януковича публічно вибачитися за заперечення необхідности визначення Голодомору 1932-1933 років геноцидом. Про це йдеться в повідомленні прес-служби партії Народний Рух України. 15 червня суд розпочне попереднє судове слухання за позовом В. Волосюка до В. Януковича про захист чести та гідности. „У своїй позовній заяві В. Волосюк підкреслює, що глава держави, заявивши 27 квітня в Страсбурзі про заперечення Голодомору як геноциду українського народу, зганьбив честь і гідність позивача та здійснив акт наруги над знищеними мільйонами людей в такий злочинний спосіб", – сказано в повідомленні. В. Волосюк також вважає, що Президент порушив норми закону „Про Голодомор 1932-1933 років в Україні", які визначають, що заперечення Голодомору як геноциду є протиправним. Крім того, на думку позивача, В. Янукович протиставив свою позицію думкам чужоземних парляментів, які визнали Голодомор геноцидом. У зв'язку з цим він просить суд ухвалити рішення, яке зобов'яже Президента публічно вибачитися перед ним і перед українським народом. 27 квітня на засіданні Парляментської асамблеї Ради Европи в Страсбурзі (Франція) В. Янукович виступив проти визначення Голодомору 1932-1933 років геноцидом. *(„Інститут масової інформації")*

Новим Послом України в Росії стане В. Єльченко

КИЇВ. — Новим Послом України в Росії стане Володимир Єльченко, пише газета „Комерсант-Україна" від 10 червня, з посиланням на власні джерела. Цю кандидатуру вдалося погодити з Москвою. Утім, офіційного підтвердження про призначення В. Єльченка Послом ще не надходило. В. Єльченко вже має дипломатичний досвід. У 2006 році він працював Послом України в Австрії, але був звільнений. Після цього він очолив постійне представництво України при міжнародних організаціях у Відні. Серед кандидатур, що розглядалися на посаду Посла України в Росії, були Посол у Великій Британії Володимир Хандогій, секретар Ради національної безпеки і оборони Раїса Богатирьова та народний депутат від Партії Реґіонів Анатолій Кінах. *(„5 канал")*

В. Ющенко не збирається поступатися місцем

КИЇВ. — Партія „Наша Україна" не змінюватиме свого провідника Віктора Ющенка. Про це 14 червня заявила речник В. Ющенка Ірина Ванникова. „Віктор Андрійович був, є і залишиться провідником партії. І це доконаний факт", – наголосила вона. І. Ванникова підкреслила, що все інше є лише нічим не підтвердженими чутками, в тому числі й інформація про те, що партію нібито може очолити екс-керівник Служби безпеки України Валентин Наливайченко. Водночас, за її словами, В. Ющенко дуже цінує свою команду, яка працювала з ним раніше, і зацікавлений у тому, щоб вона брала активну участь у розбудові партії. Так само провідник „Нашої України" зацікавлений в залученні до процесу оновлення партії громадських рухів, молодіжних організацій, додала І. Ванникова. У свою чергу, В. Наливайченко заявив, що „ситуація в партії „Наша Україна" стосується лише членів партії та її керівництва", повідомляє прес-служба громадської ініціятиви „Оновлення країни". „Моя принципова позиція – я чутки не коментую... Зрозуміло, що це або чутка, або інтриґа. І те, і те мені нецікаво", – наголосив він. При цьому В. Наливайченко зазначив: „Разом з тим, я і наша громадська ініціятива відкриті до співпраці та об'єднання всіх здорових патріотичних сил задля оновлення країни. Формат цього об'єднання є предметом відкритих обговорень та дискусій, до яких я закликаю всі політичні сили, котрі ставлять собі за мету захист суверенітету та демократичних цінностей в Україні". *(„Українська правда")*

КПУ не може більше залишатися в коаліції

КИЇВ. — „Я буду наполегливо порушувати питання про вихід Комуністичної партії України (КПУ) з коаліції", – про це 10 червня заявив народний депутат України від фракції КПУ Леонід Грач. „Ми не можемо при такому розвитку подій залишатися в коаліції. Нас втягують за вказівкою Міжнародного валютного фонду (МВФ) до підвищення пенсійного віку, збільшення до 10 годин робочого дня. Все це антикомуністичні ідеї. Так з ким ми дружимо?", – наголосив політик. На уточнююче запитання, чи порушує КПУ ці питання на Раді коаліції, Л. Грач відповів: „Там марно порушувати ці питання, оскільки керівництво фракції Партії Реґіонів, на жаль, все розуміючи, не може нічого іншого зробити, окрім того, що їм кажуть в оточенні Президента. Тому порушувати ці питання – все одно що трясати повітря". *(„День")*

Україна за економічну співпрацю в ГУАМ

КИЇВ. — Україна виступає за посилення економічної співпраці в рамках ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова), заявив міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко. „Ми не вважаємо, що політичний компонент має бути переважаючим, ми бачимо в цій структурі можливість реґіонального співробітництва, і в цьому пляні вона повністю відповідає прагматичним підходам", – заявив К. Грищенко після переговорів з грузинською делеґацією 10 червня у Києві. Він також додав, що Київ виходить з того, що сама організація має бути передусім майданчиком для здійснення тих проєктів, які є корисними для її учасників. „Для України співпраця з ГУАМ – це, насамперед, співпраця в транспортній сфері, економічній і туристичній", – заявив міністер. Зі свого боку, глава Міністерства закордонних справ Грузії Ґріґол Вашадзе зазначив, що ГУАМ – це молода організація, і „ми все ще перебуваємо на стадії, коли маємо визначити пріоритети діяльности цієї організації". За словами Ґ. Вашадзе, практична складова і сенс існування ГУАМ залишаються колишніми, і учасники й надалі працюватимуть над тим, щоб ГУАМ перетворилася на міжнародну організацію, яка має досить конкретні цілі. *(Радіо „Свобода")*

Верховна Рада буде розбиратися щодо телеканалів

КИЇВ. — Розбиратися з ситуацією довкола „5 каналу" та телеканалу ТВі, яких позбавили частот на інформаційне мовлення, з початку наступного тижня буде Верховна Рада. Створити спеціяльну слідчу комісію, що розслідуватиме ситуацію з „5 каналом" і ТВі, депутати плянують у вівторок, на засіданні парляментського комітету з свободи слова. Про це повідомив народний депутат, провідник групи „За Україну!" В'ячеслав Кириленко. За його словами, позбавлення судом двох українських телеканалів частот на інформаційне мовлення – це не з'ясування економічних стосунків, а наступ на свободу слова. *(„5 канал")*

Міністерство праці пропонує підвищити пенсійний вік

КИЇВ. — Пенсійний вік в Україні підвищуватиметься, але поступово і здійснюватиметься двома шляхами. Перший – це поступове вирівнювання пенсійного віку жінок та чоловіків. Міністерство праці і соціяльної політики пропонує підвищувати пенсійний вік для жінок з 2012 до 2021 року. У 2012 році передбачається розпочати підвищення пенсійного віку для жінок через щорічне його збільшення на шість місяців – до досягнення 60 років. Наприклад, у 2012 році пенсійний вік для жінок становитиме 55 років і шість місяців, у 2013 році – 56 років і т. д. Таким чином, у 2021 році пенсійний вік для жінок досягне 60 років. Другий напрямок пенсійної реформи стосуватиметься тих, хто увійде в другий рівень накопичувальної пенсійної системи на дату впровадження II рівня (до кінця 2012 року). Ці громадяни виходитимуть на пенсію у 65 років. Але це стосуватиметься лише осіб, котрим зараз менше 35 років. Уряд сподівається, що завдяки здійсненню реформ зростатиме рівень життя населення, а відповідно й тривалість життя людей. І тоді процес підвищення віку виходу на пенсію сприйматиметься як закономірний і необхідний факт. У 2009 році в Україні середня тривалість життя у жінок становила 74 роки, у чоловіків – 62.3 року. *(„Укрінформ")*

МВФ вирішить долю України до кінця літа

КИЇВ. — Україна завершить переговори щодо продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом (МВФ) до початку осени, заявив 10 червня віце-прем'єр Сергій Тіґіпко. „Я впевнений, що за нашими угодами з МВФ, переносити рішення на осінь, а тим більше на кінець року нам не слід. Нам необхідно зараз форсувати цю угоду і отримати її, я впевнений, що ми отримаємо цю угоду МВФ", – сказав він. Як повідомлялося, 9 червня до України прибули керівник місії МВФ в Україні Атанасіос Арванітіс і заступник директора Европейського департаменту МВФ Пол Томсен, які вже провели переговори з Президентом Віктором Януковичем. *(„Українська правда")*

Внаслідок вибуху утворився провал площею 16 га

КРИВИЙ РІГ. — На шахті ім. Орджонікідзе у Кривому Розі внаслідок вибуху утворився провал площею близько 16 гектарів, глибиною 10-80 метрів. Про це 13 червня повідомили у прес-службі Міністерства з питань надзвичайних ситуацій. Обвал ґрунту на території промислового майданчика стався під час виконання плянових підривних робіт на шахті того ж дня на глибині 447 метрів. Внаслідок обвалу поверхні на території шахти в провалі опинились чотири авта, в одному з яких знаходився водій. Тіло загиблого водія піднято на поверхню. Частково пошкоджено будівлі шахти, дорогу від шахти та порушено газопостачання до села Горького. Наслідки обвалу уточнюються. Шахта з видобування руди ім. Орджонікідзе (ВАТ „Центральний гірничо збагачувальний комбінат") належить Міністерству промислової політики. *(УНІАН)*

Вшанували пам'ять відомого поета-дисидента І. Сокульського

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — 13 червня у Дніпропетровську відзначили 70-річчя з дня народження відомого поета-дисидента Івана Сокульського (1940-1992). З нагоди ювілею письменника його вдова Орина Сокульська вперше видала друком номери літературно-художнього самвидавівського альманаху „Пороги", який колись творив її чоловік. На початку цього року, через 18 років після смерти поета, Президент Віктор Ющенко нагородив І. Сокульського орденом Свободи „за визначний особистий внесок у боротьбу за незалежність України". Письменники Дніпропетровська, згадуючи поета-патріота, не раз заявляли, що пам'ять І. Сокульського досі належно не пошанована у державі. Його твори видані мізерними накладами, в обласному центрі нема ані пам'ятника, ані вулиці, яка б носила його ім'я. І. Сокульський – громадсько-політичний діяч, дніпропетровський поет-„шістдесятник", правозахисник, член Української гельсінкської групи, у якого за плечима було майже два десятиліття радянських концтаборів. Він став на шлях дисидентства у 1966 році – тоді „за написання націоналістичних віршів" його виключили з комсомолу і відрахували з університету. І. Сокульський був одним з авторів відомого „Листа творчої молоді Дніпропетровська", в якому висловлювався протест проти політики русифікації в Україні, переслідування інтеліґенції, цькування роману Олеся Гончара „Собор". Після того, як „Лист" оприлюднили Радіо „Свобода" й інші закордонні засоби масової інформації, поета арештували й засудили до ув'язнення. Повернувшись додому наприкінці 1980-их років, він був одним з засновників обласних організацій Товариства української мови ім. Тараса Шевченка та „Меморіялу". І. Сокульський похований у Дніпропетровську. *(Радіо „Свобода")*

Україна протестує проти обмеження свободи зібрань

КИЇВ. – У найближчому часі, розганяючи кийками мирні демонстрації, влада діятиме цілком у рамках закону. Такий закон готується ухвалити 17 червня Верховна Рада. Законопроєкт, що отримав у народі назву „більше трьох не збиратися", формально називається „Про порядок організації і проведення мирних заходів". На його прийняття в другому читанні вже погодився Комітет Верховної Ради з прав людини.

При цьому комітет зняв головні застереження, що їх висловлювали до проєкту правозахисники. Враховано, зокрема, критику вимоги заздалегідь – за п'ять днів – повідомляти владу про намір провести збори. Правозахисники наполягали: така норма не відповідає демократичним стандартам, як приклад, наводили ситуацію з протестами проти вирублення дерев у Харкові. Мовляв, якби протестувальники чекали п'ять днів, забудовники за цей час вирубали б парк під корінь.

Отож законопроєкт підправили і внесли до другої редакції поняття „спонтанного віча". У разі виникнення приводу, який є важливим для суспільства і який неможливо передбачити завчасно, організаторам акції необов'язково повідомляти владу заздалегідь.

У парляментському комітеті кажуть: тепер перепон для прийняття закону нема. Але Українська гельсінкська спілка 10 червня оприлюднила експертний висновок, у якому назвала деякі положення закону не відповідними міжнародним стандартам. Правозахисники вимагають, зокрема, чітко записати в законі норму, за якою відсутність повідомлення про мирні збори не може бути перепоною для їх проведення.

Сумніви щодо того, чи не призведе закон до фактичної заборони мирних зібрань, висловили також кількадесят громадських організацій. Активісти вимагають відкласти голосування законопроєкту, спершу провівши парляментські слухання про свободу зібрань в Україні.

Побоювання правозахисників небезпідставні. Арґументів тим, хто не схильний довіряти нинішній владі, підкинула заява міністра внутрішніх справ Анатолія Могильова, який 10 червня заявив: „Протестна акція не повинна порушувати нормальне життя інших людей. Якщо я прийду до вас у спальню з барабаном і почну барабанити проти того, що птахи сідають на мій балкон, – хіба це нормально?". Багатьом слова урядовця нагадали монолог прем'єра Росії Володимира Путіна в його розмові з відомим музикантом Юрієм Шевчуком. В. Путін майже в тих самих висловах пояснював опонентові, чому тепер у Росії розганяють „марші незгодних".

Чимало приводів для занепокоєння щодо ризику втрати свободи зібрань дали також перші 100 днів Президента Віктора Януковича. Громадськість шокувало недопущення міліцією мирних студентів-протестувальників до Українського дому, де Президент спілкувався з пресою, та витіснення нечисельних пікетів опозиції з вулиць біля палацу „Україна", де він виступав.

Водночас в Україні почалися протести громадськости проти обмеження свободи зібрань. 14 червня у Києві, на Майдані Незалежности, відбулася акція „Вихід з демократії. Пароль: 2450" проти ухвалення законопроєкту ч. 2450 про мирні зібрання.

Близько 150 учасників акції лягли на площу і утворили слова „Так" для свободи зібрань і „Ні" для закону ч. 2450. Крім того, вони виготовили картонний квадратний м'яч, на якому були написані протести проти закону. Його збираються вручити депутатам.

У Львові перед будівлею обласної адміністрації відбулася акція протесту проти ухвалення законопроєкту ч. 2450. Свою акцію протесту представники різних молодіжних організацій та студенти провели у формі людської анімації. Під вигуки „Ми проти!" протестувальники підняли плякати з написами „2450". Тим часом інші учасники акції виклали своїми тілами на асфальті слово „Ні". Згодом у руки взяли плякати „Свобода зібрань", а протестувальники на землі перебудувалися у слово „Так". Координаторові акції Василеві Івандівці міліціонери погрожували ув'язненням на 15 діб, хоча молодь діяла у встановленому законом порядку і повідомила про захід органи влади.

КИЇВ. – Учасники акції 14 червня в Києві, збудувавши слово „Ні", протестують проти прийняття законопроєкту про обмеження прав громадян на мирні зібрання. *Фото: УНІАН*

Подібні акції відбуваються і в інших містах України. (*„Українська правда"*)

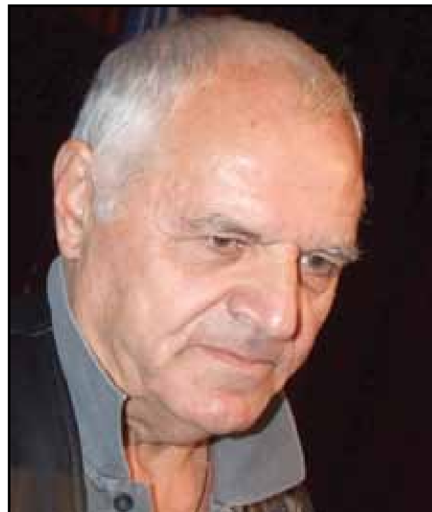

ОДЕСА. – Учасниця протесту проти заборони зібрань, що відбувся 14 червня в центрі міста. *Фото: УНІАН*

ЛЬВІВ. – Учасниця акції у Львові 14 червня тримає плякат, протестуючи проти ухвалення законопроєкту „Про порядок організації і проведення мирних заходів". *Фото: УНІАН*

Помер кіномистець Юрій Іллєнко

Кінорежисер Юрій Іллєнко в Чернівцях 9 листопада 2008 року. *Фото: УНІАН*

15 червня у селищі Прохорівка на Черкащині помер Народний артист України, режисер Юрій Іллєнко. Він тривалий час хворів на невиліковну хворобу.

Ю. Іллєнко народився в 1936 році в Черкасах. Працю в кінематографії розпочав з операторської дипломної роботи у фільмі Якова Сегеля „Прощайвате, голуби" (1960).

Світову славу Ю. Іллєнкові принесла операторська робота у фільмі Сергія Параджанова „Тіні забутих предків" (1964). Дебют Ю. Іллєнка у режисурі – „Криниця для спраглих" за сценарієм Івана Драча про винищення українського села, був заборонений на 22 роки. Наступний фільм „Вечір напередодні Івана Купала" – алегорична історія України, було знято з екрану рішенням міністра культури СРСР на 18 років.

Один із найкращих фільмів Ю. Іллєнка, у якому він був режисером, – „Білий птах з чорною ознакою" (1971), заборонений в Україні, здобув головну нагороду на Московському кінофестивалі. Ця кінострічка має український національний кольорит, мальовничість, поетичну піднесеність. В різні роки були заборонені майже всі проєкти Ю. Іллєнка на стадії сценарію.

Ю. Іллєнка вважають провідником школи українського поетичного кіна. Серед інших помітних робіт майстра – „Свято печеної картоплі", „Лісова пісня. Мавка", „Леґенда про княгиню Ольгу" та ін.

Ю. Іллєнко – лавреат державної нагороди України ім. Тараса Шевченка (1991), його фільм „Лебедине озеро. Зона", заборонений в Україні, отримав нагороду Канського кінофестивалю у 1990 році. Загалом фільми Ю. Іллєнка здобули сотні закордонних відзначень.

Крім того, Ю. Іллєнко відомий як сценарист та актор. Він є автором лібрето балетів „Прометей", „Ольга". Ю. Іллєнко був академіком Академії мистецтв України, він – автор монографії „Парадигма кіно".

Ю. Іллєнко завідував катедрою кінорежисури в Київському національному університеті театру, кіно і телебачення ім. Івана Карпенка-Карого.

Останній фільм, який він зняв як режисер та оператор – „Молитва за гетьмана Мазепу" (2001), заборонений в Росії.

Л. Хм.

АМЕРИКА І СВІТ

Жінки завойовують передові місця

ВАШІНҐТОН. — 8 червня виборці 12 штатів визначали, хто представлятиме їхній штат на загальних виборах до Конґресу у листопаді. Також два штати – Каліфорнія та Південна Каролайна – проводили попередні внутрішньопартійні вибори на посаду губернатора штату. Результати попередніх виборів ще раз продемонстрували зрослу ролю жінок у політиці, зокрема республіканок. Втім, є також чим похвалитися і жінкам-демократам. Сенатор від Аркенсо Бланш Лінкольн, яка заручилася підтримкою президентів Барака Обами і Била Клінтона, здобула перемогу у попередніх виборах серед демократів, незважаючи на аґресивну кампанію її головного опонента, Біла Галтера. Звинувачення у подружній зраді не завадили Нікі Гейлі перемогти у попередніх внутрішньопартійних виборах серед республіканців на посаду губернатора штату Південна Каролайна. Оскільки їй не вдалося здобути необхідної кількости голосів, наприкінці червня відбудеться друга тура попередніх виборів. За крісло сенатора від штату Невада у листопаді змагатиметься республіканка Шерон Енґл та чинний провідник демократичної більшости у Сенаті Гарі Рід. Ш. Енґл налаштована на перемогу. Вона отримала підтримку „Руху чаювання" та інших консервативних груп, у тому числі – фінансову. Ш. Енґл виступає за скасування департаментів енерґетики та освіти. Гері Рід використає це проти неї, – пояснює політичний оглядач Рик Клайн. Не пасуть задніх у політиці і жінки у Каліфорнії. За місце у Сенаті змагатиметься республіканка Карлі Фіоріно, колишній виконавчий директор компанії „Hewlett-Packard" та чинний сенатор – демократ Барбара Боксер. А колишній виконавчий директор компанії „Ebay", республіканка Меґ Вітмен, яка витратила на свою кампанію понад 70 млн. дол. з власного бюджету, правдоподібно, стане наступним губернатором штату. Експерти погоджуються, що цього року також зросте активність і серед жінок-виборців, у першу чергу в Республіканській партії. *(„Голос Америки")*

На півдні Киргизстану палає міжетнічний конфлікт

БІШКЕК, Киргизстан. —У висліді сутичок уже загинуло 80 осіб і понад 1,000 поранено. У зв'язку з ситуацією керівництво країни 13 червня звернулося до Росії за допомогою. Конфлікт, який триває від 11 червня, розгорівся між етнічними киргизами та узбеками у південних містах Ош та Джалабад. Тимчасовий уряд Киргизстану, який після усунення від влади Президента Курманбека Акієва у квітні очолює Роза Отунбаєва, повідомив про надіслання на південь країни військових сил для вреґулювання ситуації. Уряд також повідомив, що звернувся до Росії з проханням допомогти йому в цьому надісланням російських вояків. В листі до Президента Дмитра Медведева Р. Отунбаєва пише, що ситуація вийшла з-під контролі. Наразі Росія відіслала в Киргизстан лише гуманітарну допомогу. Втім, Д. Медведєв сказав, що уважно стежить за ситуацією. Питання буде розглянуто на нараді у Москві Організації договору про колективну безпеку, до якої входять сім колишніх радянських республік. Стурбованість ситуацією висловили і США. У заяві Державного департаменту говориться, що США закликають до швидкого відновлення миру та громадського порядку в уражених конфліктом реґіонах. В документі також говориться, що США підтримують заходи для вреґулювання ситуації, до яких вдаються ООН та Організація безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ). Кризу вже обговорили Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун та діючий глава ОБСЕ Канат Саудабаєв, однак, інформації про те, до яких конкретних заходів вдадуться обидві організації, покищо немає. *(„Голос Америки")*

Білорусь не видаватиме Бакієва Киргизстанові

МІНСЬК, Білорусь. — Генеральна прокуратура Білорусі ухвалила 15 червня рішення не видавати Киргизстанові поваленого в квітні цього року Президента цієї країни Курманбека Бакієва. 15 червня виповнилося рівно два місяці з тих пір, як К. Бакієв прибув до Білорусі на особисте запрошення Президента Олександра Лукашенка. В'язанку документів з вимогою екстрадиції К. Бакієва білоруська Генпрокуратура отримала в другій половині травня. На батьківщині проти колишнього Президента порушили кримінальну справу за статтею „масове вбивство" – у зв'язку з загибеллю людей 7 квітня під час сутичок противників К. Бакієва з міліцією. Тимчасовий уряд Киргизстану позбавив К. Бакієва президентського статусу і недоторканости. Напередодні на прес-конференції в Мінську К. Бакієв звинуватив в нарощуванні напружености на півдні Киргизстану тимчасовий уряд на чолі з Розою Отунбаєвою. За словами О. Лукашенка, „новій владі Киргизстану не варто навіть і думати про те, щоб він видав їм екс-президента". *(Радіо „Свобода")*

В Афганістані загинули 11 цивільних і двоє вояків НАТО

КАБУЛ, Афганістан. — Жертвами вибуху в південному районі Афганістану стали 11 цивільних і двоє вояків НАТО. Афганські офіційні особи 13 червня повідомили, що дев'ятеро афганців, у цьому числі жінки і діти, загинули, коли автобус наїхав на міну в районі Майванд у провінції Кандагар. В сусідній провінції Забул, за повідомленням офіційних осіб, нападник-смертник у жіночому одязі убив двох людей. Командування сил НАТО повідомило, що також на півдні країни вибух убив двох вояків. Кількість убитих вояків НАТО за минулий тиждень перевищила 20 осіб. Хвиля насильства збільшилася в південному Афганістані у зв'язку з тим, що бойовики Талібану посилили атаки перед плянованою акцією військ НАТО з метою закріпити свої позиції в Кандагарі. 11 червня на зустрічі міністрів оборони країн НАТО в Брюселі сказано, що альянс робить значний поступ в Афганістані, але що всетаки там залишаються чималі проблеми. *(„Голос Америки")*

Рада Безпеки ООН ввела санкції проти Ірану

НЮ-ЙОРК. — 9 червня Рада Безпеки ООН прийняла резолюцію, якою вводяться додаткові санкції проти Ірану. За таке рішення проголосували 12 країн, проти – Бразилія і Туреччина. Ліван утримався. Резолюцію підготували п'ять постійних членів Ради Безпеки (Росія, Великобританія, Франція, США і Китай), а також Німеччина. Раніше повідомляли, що перед голосуванням члени Ради безпеки погодили перелік компаній та фізичних осіб, щодо яких буде введено санкції. Всього в списку опинилися 41 іранська юридична особа, а також голова Організації з атомної енерґетики при Ісфаханському ядерному технологічному центрі Джавад Рахімі. Передбачалося, що його внесуть до „чорного списку" міжнародних перевізників, а його активи і рахунки за кордоном буде заморожено. Проєкт резолюції, який передбачає введення нових санкцій проти Теграну, США внесли до Ради Безпеки ООН 18 травня. Іран у відповідь попередив, що припинить переговори з Міжнародним аґентством атомної енерґії (МАҐАТЕ), якщо резолюція про санкції буде прийнята. Бразилія і Туреччина висловилися проти санкцій після того, як 17 травня в Ірані було підписано угоду, за якою наявний у Теграну низькозбагачений (до 3.5 відс.) уран обміняють в Туреччині на високозбагачене (до 20 відс.) паливо для Тегранського науково-дослідницького реактора. *(„Кореспондент")*

Дружина посадника Москви – у трійці найбагатших жінок

МОСКВА. — Дружина посадника російської столиці Юрія Лужкова Олена Батуріна, яка володіє компанією „Інтеко", увійшла до трійки найбагатших жінок світу за версією журналу „Форбс", який оцінив стан підприємниці в 2.9 млрд. дол. Вона створила свій капітал на доходах від будівельного підприємництва і обійшла в оцінюванні „Форбс" таких відомих жінок-мільярдерів, як американська телеведуча Опра Вінфрі (статок 2.4 млрд. дол.) і британська письменниця, автор романів про Гарі Поттера Джоан Ровлінґ (1 млрд). Випередити росіянку О. Батуріну вдалося лише китаянці У Яцзюнь (3.9 млрд. дол.) та еспанці Розалії Мера (3.5 млрд.), яка є однією з засновниць текстильної імперії „Inditex". *(Радіо „Свобода")*

Президент США Барак Обама звернувся до народу

ВАШІНҐТОН. — Виступаючи 15 червня, у 56-ий день з часу вибуху на свердловині в Мексиканській затоці, який спричинив наймаштабнішу в історії США екологічну катастрофу, Президент Барак Обама звернувся до своїх співвітчизників з двома запевненнями: по-перше, що буде докладено максимальних зусиль для подолання кризи та її наслідків і, по-друге, що компанія-винуватець „Бритіш Петролію" (БП) заплатить за збитки, заподіяні нею.

Президент Б. Обама виголосив свою промову, яка прямо транслювалася по всій країні, з Овального кабінету. Вперше за 17 місяців при владі Президент Б. Обама звернувся до американського народу з свого кабінету.

З подібними зверненнями американські президенти, як правило, виступають лише за надзвичайних обставин. Деякі оглядачі вважають такий хід відповіддю на критику, зокрема з боку республіканців, що Президент протягом останніх восьми тижнів не зробив усього необхідного для зменшення наслідків катастрофи.

Демократи вважають подібну критику безпідставною, арґументуючи, що уряд в даній ситуації фактично повністю залежний від БП та її заходів для приборкання кризи.

Президент Б. Обама закликав американців переосмислити підходи до використання засобів енерґії. Альтернативна енерґетика має стати „національною місією", заявив він у своєму зверненні до народу.

Аналізуючи наслідки нафтової катастрофи у Мехіканській затоці, Президент Б. Обама сказав, що США більше не мають права обходитися з засобами енерґії, як раніше. Він застеріг: у довготерміновій перспективі витрати на видобування нафти та подолання неґативних наслідків для довкілля будуть надто високими.

Залежність США від нафти Президент назвав небезпечною. Він розкритикував багаторічну бездіяльність країни у розбудові альтернативної енерґетики.

На його переконання, розвиток „зеленої" енерґетики має стати метою всієї нації, якою свого часу був політ людини на Місяць.

Президент Б. Обама, попри спротив нафтових концернів, на пів року подовжив мораторій на глибоководні буріння. Нових свердловин не буде, доки не будуть остаточно з'ясовані всі обставини катастрофи у Мехіканській затоці, наголосив Президент та звинуватив нафтовиків у легковажності.

Президент Б. Обама також заявив, що під час зустрічі 16 червня з представниками БП вимагатиме від компанії створення компенсаційного фонду на підтримку постраждалих від катастрофи. Вилив нафти позбавив праці тисячі осіб у самій риболовній промисловості.

Найсерйозніше потерпів штат Луїзіяна, який лише почав оговтуватися від наслідків нищівного урагану „Катріна" 2005 року.

За підрахунками експертів, з часу вибуху, який також забрав життя 11 осіб, з пошкодженої свердловини щоденно в океанські води витікло від 35 тис. до 60 тис. барелів нафти. Витікання донині не вдалося зупинити. Шкода, заподіяна флорі і фавні реґіону, – неоціненна.

Президент Б. Обама у своїй промові також пообіцяв зміцнити державний нагляд над діяльністю нафтодобувних компаній та вдатися до кроків для заміни нафти чистими енерґоносіями. *(„Голос Америки", „Німецька хвиля", „Ню-Йорк Таймс")*

НА ТЕМУ ДНЯ

Круглий стіл і гострокутні питання

Петро Часто

Це не звіт про подію, а тільки спричинені нею рефлексії, оскільки йдеться про вельми тонкі матерії – релігію, віру, обряд, – тим тонші й багатозначніші, що в умовах діяспори вони перебувають у стані немовби постійного іспиту, безперервного випробування на всяку силу, зокрема й особливо – на силу внутрішню, духовну, котра або росте, відчиняючи нам двері у завтрашній день, або заникає, й цими дверима, по якомусь часі, хитатиме тільки вітер.

Щоб цього не сталося, належить бути передбачливими й не боятися обговорення найгостріших питань. У нашому ж випадку скликання гостротемного „круглого стола" „Між асиміляцією та етноцентризмом: Східні Церкви в Південній Америці", який відбувся 1 травня у приміщенні Українського музею в Ню-Йорку, є заслугою голови Крайової Управи Патріярхального Товариства в США Роми Гайди – людини, кажучи словами Івана Франка, „однієї ідеї" – ідеї вивершеного, офіційно визнаного Ватиканом патріярхального устрою Української Греко-Католицької Церкви – „однієї", але надзвичайно складної, з огляду на загальнорелігійний контекст нашого часу і, знов таки, – з огляду на специфічно складні, специфічно багаті можливостями як духовних досягнень, так і духовних втрат, умови життя українських церковних громад поза Україною.

Говорити про це були запрошені знавці справи: доктор богослов'я (і також резервіст Летунського корпусу США) о. Іван Кащак, директор Інституту літургійних наук Українського Католицького Університету у Львові, доктор богослов'я о. Петро Ґаладза та доктор історичних наук з Українського наукового інституту Гарвардського університету Любомир Гайда.

Перші двоє дискутантів, ґрунтуючись і на власному досвіді, і на спеціяльному вивченні винесених на цей „круглий стіл" питань, окреслили те, що можна вважати типовим для життя усіх українських церков в Північній Америці. В цілому це – амбівалентний стан, в якому, згідно з особливостями самої людської природи, поєднується нібито непоєднуване: належання до Церкви Христової, в якій, за словом апостола Павла, нема більше „ні елліна, ні юдея", отже, й українця, і водночас – до певної етнічної групи, до нації.

Як розуміти і як оцінювати цю двоїстість? Чи можна розраховувати тут на рівновагу? Адже йдеться про процес вивищення людського духу над тілесністю, про спасіння душі, а етнос, нація, в цьому випадку, є мовби продовженням нашого тіла, не більше. Церква ж у своїй позаземній, небесній, містичній сутності – універсальна, отож універсальним має почуватися – і відповідно діяти в людському світі! – кожен християнський храм, а всі без винятку християни, поза конфесіями й етнічною належністю, повинні почуватися братами у Христі.

Але ось добре запитання: якщо в нашій релігії все таке ясне і легке для розуміння і витлумачення, то чому ми, американські чи канадські українці, з покоління в покоління волієио належати саме до української парафії? Чому ми не можемо забути не тільки того, що ми – українці, але й того, що ми – лемки, гуцули, подоляни, полтавці, слобожанці, і т. д.? Не можемо, навіть як треба забути – у тому нерідкому для діяспорних обставин випадку, коли поріг українського храму хоче переступити неукраїнець.

То що ж таке – нація? Тільки тіло, з якого виростає душа? Тільки проста вірність батьківській вірі? Чи щось більше? Нація і Церква Христова – то різні полюси людського буття чи – єдиний, нероздільний світ, як пророче писав Поет, вічна єдність „мертвих і живих, і ненароджених"? Як там в євангеліста Матея? „Ідіть і научіть усі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа". Мова, бачимо, про народи, про нації – як щось самозрозуміле, як щось органічне, порівнюване хібащо з материнським лоном, в якому розвивається плід, перш ніж народитися.

Так само ми розвиваємося в нації, в національній культурі, в теплій атмосфері народних обрядів і звичаїв, щоб врешті народитися в дусі, в Христі. Зберігаючи при цьому вдячність своїй нації і любов до неї – так само, як ми беремо у вічність вдячність і любов до матері. І скрізь, де любов, там Бог. Тому все земне, пройняте любов'ю, підноситься нею до неба, одухотворюється. Нація – також.

На жаль, як читаємо в Івана Богослова, „світ у злі лежить", земні недосконалості хапають людину за поли, скаламучують наш розум, баламутять дух, змушують віддавати сили завданням і цілям, котрі відвертають нас від найкоротшої дороги до спасіння. Не дивно, що виникла тенденція, котру леде чи можна вважати християнською: головне завдання – дбати про власну душу, а якісь там чисто народні ідеали, якісь там національні проблеми – то речі зовнішні, минущі. Добре, але ж як тоді розуміти Христові слова: „Хто душу покладе за друзів своїх, той врятує її"? У нашому ж випадку – не просто пару друзів, а весь народ наш хочуть звести з білого світу.

То чи ми спасаємося, відвертаючись від рідного народу, від нації у смертельно небезпечну для неї годину?

Д-р Л. Гайда, як і належить історикові, говорив якраз про виняткову ролю Церкви в національному самоусвідомленні нашого народу,

(Закінчення на стор. 11)

КОМЕНТАР З ПРИВОДУ

В комітеті з підготування свята немає жодного націонал-патріота

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – 9 червня Президент України Віктор Янукович затвердив склад організаційного комітету з підготування та відзначення 19-ої річниці Незалежности України. Комітет очолив прем'єр-міністер Микола Азаров, його заступниками стали заступник глави Адміністрації Президента Ганна Герман та віце-прем'єр Володимир Семиноженко.

Хто ж готуватиме найбільше українське свято?

З чотирьох керівників комітету тільки Г. Герман має українське походження. Вона народилася 1959 року і зросла в українському селі Колодруби Львівської области в родині Катерини і Миколи Стецевих, але в колгоспі не затрималася, влаштувалася друкаркою в редакції районної газети. Метку дівчину помітило місцеве партійне керівництво, і її стали запрошувати на різні імпрези до Трускавця, де відпочивали високі гості з Москви і Києва. Опікуном дівчини став начальник обласного управління КҐБ генерал Станіслав Малик. Він допоміг їй вступити до університету і влаштуватися в обласній газеті. Після розпаду СРСР Г. Герман стала речником В. Януковича і тепер служить йому з великою запопадливістю.

М. Азаров навіть українською мовою не володіє.

В. Семиноженко щойно удостоєний ордена Ярослава Мудрого за „видатний особистий внесок в державне будівництво". Цей „внесок" видно у постійних утисках української культури з боку В. Семиноженка, у його закликах утворити новий Союз – цього разу Росії, України і Білорусі.

Менш помітна для громади діяльність В. Семиноженка в російському селі Уланок, де він народився. Але „Україна Молода" 6 червня в статті „Свині Семиноженка" розповіла, що В. Семиноженко більше дбає про це село, ніж про Україну. Його старанням облаштовано центр села, прокладено газ, відбудовано церкву. В. Семиноженко – почесний громадянин села. У податковій декларації він написав, що не має ні земельної ділянки, ні будинку, ні дачі. Це схоже на правду, бо будинок в селі має його син Андрій, який будує для тата віллу, також і у місцевому аґропромисловому альянсі „Юґ" (свинокомплекс – 3 тис. тонн м'яса на рік) саме син має понад 20 відс. капіталу і стільки ж акцій. Кажуть, що серце людини там, де її скарби.

Далекі від України й інші члени святкового комітету. Генерал Анатолій Могильов приїхав до України з російського міста Петропавловська-Камчатського, Василь Надрага – з Бурятії, Борис Жебровський народився в Україні, але вчився і працював в Росії.

При формуванні комітету, звісно, враховувалося не стільки походження (серед росіян теж є багато прихильників незалежности), скільки приналежність до донецького клану, вірність В. Януковичеві. Тому й не виявилося в складі комітету жодного представника національно-патріотичних організацій, жодного українського науковця. Комітет повністю повторює склад Кабінету міністрів і Адміністрації Президента. Навіть з Верховної Ради нікого немає.

Вже тепер зрозуміло, яке свято незалежности готуватиме цей комітет „реґіоналів".

Левко Хмельковський

Поточний огляд якости поштової достави газети „Свобода"

Шановні передплатники!

Редакція „Свободи" і „The Ukrainian Weekly" ще раз підготувала цей опитник у відповідь на збільшення кількости нарікань на запізніле отримання наших газет.

Просимо Вас взяти участь в опитуванні і заповнити поданий унизу опитник щодо доставлення газет протягом чотирьох тижнів червня. Навіть якщо Ви заповнили такий опитник за квітень, просимо заповнити також за червень. Ми збираємо цю інформацію, щоб задокументувати швидкість руху газет в поштовій системі і визначити, де виникає проблема.

Для зручности наступна форма буде друкована чотири тижні. Будьласка, виповніть її один раз і надішліть до адміністрації газет.

1. Впишіть Вашу адресу точно так, як вона є на газеті.

Name...

Address..

City, State, Zip...

2. Впишіть дату, коли Ви отримали слідуючі числа газети у відповідному рядку для кожної з газет, які Ви отримаєте за червень

Дата виходу:	*Дата отримання:*
4 червня..................................	....
11 червня................................	....
18 червня................................	....
25 червня................................	....

3. Після заповнення форми надішліть її до нашого відділу передплати на адресу:

Svoboda
2200 Route 10
P. O. Box 280
Parsippany, NJ 07054.

Дякуємо за Вашу допомогу!

Не хотіти – гірше, ніж не вміти

Шановний передплатник „Свободи" з числа новоприбулих, який назвав себе „мовно зіпсованим в СРСР українцем", написав до редакції листа... російською мовою. Народився він у буковинському селі, де усі говорили українською мовою, узяли його до війська, потім вчився у полтавському технікумі, працював на директорських посадах в Криму і в Таврії, де поступово рідну мову забув. За цим випадком стоїть досить поважна проблема практичного користування мовою народу і держави, до яких та чи інша особа належить чи належала.

Звісно, авторові згаданого листа слід віддати належне за його самокритичне наставлення. На жаль, дуже багато громадян України ставляться до цієї проблеми інакше, заявляючи, що не здатні оволодіти українською мовою навіть на так званому побутовому рівні. Не здатні, чи не хочуть? Таким особам варто поставити за приклад Леоніда Кучму і Віктора Януковича, котрі, незалежно від їхньої позиції щодо України, усе ж навчилися говорити українською мовою (щоправда, часто забуваючи, що офіційне вживання державної мови посадовими особами належить до службового обов'язку). Навіть нинішній прем'єрміністер Микола Азаров під час своєї інавґурації спромігся прочитати з папірця кілька українських вітальних слів. Далі наука у нього не пішла...

Про тих, котрі принципово не хочуть вивчати і вживати українську мову, не будемо говорити. Але є ще чимало людей, котрі, як наш читач, не вживали рідну мову і тепер соромляться нею говорити, бо, мовляв, і слів бракує, і наголоси не такі.

Перепис населення 2001 року засвідчив, що українська мова є рідною для 67.5 відс. мешканців України (33 млн. осіб). У висліді кількох хвиль еміґрації (нерідко примусової) багато носіїв української мови живуть поза Україною. Як їм навчитися вільно говорити українською мовою? Передовсім, слід шукати україномовного спілкування, відвідувати україномовні імпрези. Якщо складно почати говорити українською мовою зі знайомими, можна звертатися нею до незнайомих людей у крамниці, на вулиці.

Прислухайтеся до своєї мови, працюйте над помилками. Спершу власна мова може видатися жахливою, тому дуже важливо не злякатися цього і не думати про те, що подумає про вас інша людина. Вже скоро ви говоритимете плинно. Відмовтеся від усього російськомовного, наскільки це можливо. Дивіться українською мовою теленовини, читайте книжки. Придбайте український тлумачний словник і не соромтеся ним користуватися. Починайте принципово говорити українською мовою з російськомовними людьми.

Завчасно підготуйтеся до відповіді на численні запитання знайомих, чому це ви раптом заговорили українською мовою. Нерозуміння старих знайомих компенсується захопленням і повагою незнайомих людей та нових знайомих, які будуть у захваті від краси вашої мови та стійкости позиції. Дехто вважає, що нечемно говорити до людини українською мовою, якщо вона говорить російською. Забудьте про чемність, говоріть українською, щоб інші почули, як гарно звучить українська мова.

На перехід до вільного вживання української мови потрібно близько року. Цей рік буде випробуванням на щирість вашого бажання говорити українською мовою.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
e-mail: admin@svoboda-news.com
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
Fax: (973) 644-9510
e-mail: adukr@optonline.net
Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: subscription@svoboda-news.com

ЧЕРВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

На Тарасовій горі – третій пам'ятник

18 червня 1939 року на Тарасовій горі у Каневі було урочисто відкрито пам'ятник Тарасові Шевченкові. Понад 20 тис. людей заповнили Дніпрові береги, гуділи пароплави, грали оркестри, літаки скидали тисячі листівок...

Пам'ятник спершу призначався для парку перед Київським університетом. Конкурс на його створення виграв ленінградський скульптор Матвій Манізер. Коли пам'ятник привезли до парку, виявилося, що він замалий для того простору. Тоді було вирішено встановити його в Каневі. А в Києві скульптор повторив свою попередню роботу, але зробив саму постать на два метри вищою.

Пам'ятники на могилі поета споруджувалися і раніше. Першим став чавунний хрест (раніше над могилою стояв дерев'яний) з барельєфом поета, який встановили у 1884 році.

Рік перед цим, у червні 1883 року, брат поета Варфоломій Шевченко звернувся до київського генерал-губернатора за дозволом на впорядкування могили і встановлення пам'ятника. На одному з київських заводів замовили металеву огорожу і чавунний хрест.

Несподівано, коли замовлення вже було готове, генерал-губернатор наказав накласти арешт на хрест, бо на ньому була табличка з словами Т. Шевченка. Майже рік тяглося листування. Замовники вимушені були зняти з хреста табличку і в липні 1884 року чавунний хрест встановили на могилі поета. Пофарбований у біле, він чітко вирізнявся на тлі голубого неба. Було впорядковано могилу, насипано новий високий пагорб, поставлено металеву огорожу.

Відкриття пам'ятника відбулося 1 серпня 1884 року, тоді ж збудували хату наглядача, в якій оселився Іван Ядловський, що до самої смерти доглядав за могилою.

Влітку 1923 року радянська влада змінила хрест на могилі Т. Шевченка на тимчасовий пам'ятник-погруддя, який спроєктував скульптор-самоук Каленик Терещенко, а виготовили робітники Городищенського цукрового заводу. Хрест скинули в провалля. Відкрито новий пам'ятник 1 липня 1923 року.

Після спорудження третього пам'ятника погруддя розмістили біля музею. А уламки чавунного хреста вже за часів незалежности були відшукані. Тепер відреставрований хрест стоїть з правого боку від входу в музей.

Навколо пам'ятника Т. Шевченкові ростуть дубки, посаджені у 1964 році з нагоди 150-річчя з дня народження поета. Колись невеликі саджанці за півстоліття розрослися у кремезні дерева.

Неподалік є великий камінь, встановлений у пам'ять про Олексу Гірника з Калуша, що спалив себе тут у ніч з 21 на 22 січня 1978 року на знак протесту проти політики русифікації України. Раніше канівці нічого не знали про цю подію, а тепер кожного року у День Соборности вшановують пам'ять О. Гірника.

Л. Хм.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Високі нагороди пластунці

22 січня 2006 року Президент України Віктор Ющенко вручив Богдані Працак орден княгині Ольги.

У 1996 році Богдана Працак разом з членкою Союзу Українок Світланою Заторською в 1996 році організували Пласт в російськомовному місті Севастополі.

Вже майже 15 років Б. Працак є активною діячкою в Пласті і Союзі Українок. Серед заходів, ініційованих нею, – створення української недільної школи, організація чисельних поїздок дітей на різдвяні свята до західньої України. За її ініціятиви була проведена добродійна акція „Суспільна опіка" з метою допомоги дитячим закладам і самітнім людям.

22 січня 2006 року в Києві тодішній Президент України Віктор Ющенко урочисто вручив орден княгині Ольги III ступеня Б. Працак, а вона привітала Президента пластовим гаслом „СКОБ!".

До Дня Незалежности України в 2009 році Б. Працак отримала ще й орден княгині Ольги II ступеня.

Зіна Беланюк,
Севастопіль

Ми знову розчаровані

З радістю прочитав я недавно на інтернеті, що, ймовірно, в 2012 році Папа Бенедикт XVI відвідає Україну. Але моя радість дуже швидко обернулась у біль і тригову, коли я дочитав статтю до кінця і довідався, що це Римо-католицька епископська конференція України запросила Папу з нагоди 600-ліття перенесення осідку латинської митрополії з Галича до Львова. І подумав собі: чому вона, а не Синод епископів Української Греко-Католицької Церкви (Церкви більшости католиків в Україні), вислала запрошення?

Чи радились в цій справі римо-католицькі епископи в Україні зі своїми українськими католицькими співбратами (з якими вони щойно закінчили спільні духовні вправи!)? Якщо так, чому запрошення не пішло від імені обидвох помісних Церков, а тільки від однієї? Якщо ні, де взялась у них така „цивільна відвага", щоб самочинно стати до цієї справи, і ще з нагоди такої спірної (а то й сумнозвісної) річниці?

Важко уявити собі, щоб Українська католицька митрополія в Польщі на власну руки запросила Папу до Польщі на якийсь свій внутрішній ювілей; або щоб епископат Східніх Помісних Церков в Америці сам запросив Святішого Отця до Америки на відвідини без того, щоб зчинилася буча з сторони місцевого Римо-католицького єпископату.

Важко собі теж уявити, щоб, наприклад, Католицький єпископат Туреччини запросив Римського Архиєрея до Стамбулу (Константинополя) відсвяткувати річницю встановлення латинського константинопільського патріярхату.

Реакція Московського патріярхату була блискавична: хіба відзначення такої контроверсійної річниці є достатньою причиною для приїзду Папи в Україну? А де є реакція Синоду Української Греко-Католицької Церкви або прес-бюра Патріярха, позитивна або неґативна? І чи опинимося знову ми – на своїй власній „канонічній території", у своїй власній державі – в хвості всіх святкувань (як ми були в часі приїзду Папи Івана Павла II, коли латинські Служби Божі правилися у вигідних для людей днях і завжди на день скоріше, ніж наші)?

Так, українці католики радісно вітали б свого духовного зверхника в Україні, але не з нагоди річниці перенесення осідку латинської митрополії з Галича до Львова.

Відзначення цієї річниці тільки пригадувало б нам сумну 600-літню історію відносин нашої Церкви з цією латинською митрополією – включно з відібранням нашої епископської катедри в Перемишлі в тому ж 1412 році.

При тій нагоді було розбито гробниці наших князів та єпископів, які спочивали в підземеллях тієї катедри (збудованої князем Володарем Ростиславичем при кінці XI ст.), всі кості викинено під ноги псам, наші ікони та ризи спалено, а сам будинок розібрано, каміння обмито в Сяні і вжито для побудови латинської катедри в Перемишлі.

Так, українці католики радісно вітали б свого духовного зверхника в Україні, але тільки тоді, коли запрошення йде до Святішого Престолу спільно від обох Церков і тільки під умовою, що наша Церква, як Церква більшости католиків в Україні, буде належно трактована при плянуванні всіх урочистостей.

митрофорний протоєрей
о. Роман Мірчук,
Випані, Ню-Джерзі

В. Янукович – слуга Москви

Політика України швидко змінилася за кілька місяців урядування нового Президента Віктора Януковича. Світ йде вперед, до демократії, а українська держава також йде – до непогамованої азіятчини. Можна сказати, що В. Янукович став „підлизайком" Росії, зрадником Української держави. Він повинен називатися не президентом, а московським ґавляйтером. Він нічого сам не вирішує, поки не дістане телефон з Москви від Дмитра Медведєва і Володимира Путіна.

Тепер В. Янукович продає Крим і газові труби, що несуть газ до Европи. Далі він запросить „москалів", щоб вони „навели порядок" і винищили всіх свідомих націоналістів, як вони зробили у 1932-1933-1937 роках.

Як можна називати В. Януковича Президентом України, коли він заперечує геноцид українців 1932-1933 років?

Юрій Кравчук,
Вільмінґтон, Делавер

Президент Росії дав нагоду для суду

З приводу нотатки „Президент Росії проти І. Дем'янюка" (ч. 21) радію і дякую Президентові Росії Дмитрові Медведєву за його заяву, що „злочини не мають терміну давнини, і тому ті, хто їх скоїв, в якому віці не були б, повинні понести відповідальність".

Найвищий час, щоб український уряд покликав до відповідальности колишніх функціонерів НКВД і КҐБ та їхніх політичних зверхників. Шкода, що українцям треба було російського президента, щоб нам це пригадав.

Юрій Купчинський,
Ґардінер, Ню-Йорк

Слово подяки

Залишаючи чудовий край Америку, цього разу, певно, назавжди, хочу подякувати „Свободі" за розуміння і добре ставлення до мене впродовж шести рків мого перебування в США. Не пам'ятаю жодного випадку, щоб щось, надіслане мною, не було надруковане.

Чому ж, друзі, туди їду?
Там мій увесь великий рід.
Ми – діти неньки-України
З давніх давен. Багато літ.

Федір Швець,
Розвіл, Каліфорнія

Вживати найвідповідніші слова

Читаючи українську пресу, останніми часами я звернула увагу на поодинокі слова, які ми вживаємо для зображення певної дії чи ситуації. Чому ми, приміром, говоримо про „непокору", де, властиво, йдеться про „спротив, опір"? Непокірні бувають діти, непокірними називали колонізатори підкорені племена. Мені слово „самостійність" звучить більш гідно, ніж слово „незалежність". Таких висловів є більше.

Так, це лише слова, але вони краще відповідають нашій національній гідності.

Марія Сахрин,
Торонто

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

37-ма Конвенція констатувала значні досягнення УНСоюзу

Вістка про 37-му Звичайну Конвенцію Українського Народного Союзу появилася в числі „Свободи" від 28 травня. На сторінках тижневика від 4 червня „Свобода" надрукувала висліди новообраного Головного уряду УНС та список вшанованих секретарів Відділів за їхню 25-річну або й довшу працю для УНС. Цього тижня ми подаємо кінцеве звідомлення перебігу Конвенції.

Рома Гадзевич

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. — Звертаючись на відкритті 37-ої Звичайної Конвенції УНС до делеґатів і членів Головного уряду 20 травня на Союзівці, Президент Стефан Качарай сказав: „Як усі попередні Конвенції, так і сьогоднішня, 37-ма, – я на це розраховую і в це вірю – відповість на всі найважливіші запитання щодо того, яке становище ми посідаємо в цей момент нашої історії, якою силою володіємо і які перспективи є для нас бажані й досяжні. Я впевнений у Вашому глибокому зацікавленні в усіх справах УНС і напрямках діяльности та у Вашій активній участі в обговорені діяльности УНС від попередньої до теперішньої Конвенції".

„І я впевнений, що Ви зосередитесь не тільки на осягненнях УНС у фінансовій та братській сферах, але також на напрямку, що ним ми повинні прямувати, щоб наша організація мала запевнені стійкість і сильне майбуття", додав він.

Під час свого звітування Президент УНС підкреслив: „Впродовж минулих чотирьох років УНС прямував у доброму напрямку та поліпшив свою фінансову позицію, незважаючи на важкий економічний застій".

Це були слова, що також прозвучали у звітах інших провідників цієї організації, заснованої 1894 року в Шамокині, Пенсильванія, що виросла на найбільшу та найсильнішу українську братську допомогову організацію.

Продовжуючи, С. Качарай підкреслив, що від попередньої Конвенції в 2006 році резерва УНС зросла на 10 відс., осягаючи намічену суму 5 млн. дол., і 2009 рік завершився з найвищим майном (активами) – 110 млн. дол. – за всю історію існування УНС.

Крім того, згідно з звітом Головного секретаря УНС Христини Козак, забезпеченеве підприємництво значно зросло. Прихід з вплат премій зріс від 2.4 млн. дол. у 2006 році до 35.9 млн. дол. у 2009 році. Найбільша частина тих приходів – з продажу пенсійних грамот, хоч також був значний зріст у продажеві грамот життєвого забезпечення.

Вона також пояснила, чим унікальний є УНС як братська організація – це тим, що зароблені з премій гроші повертаються назад до громади чи то у формі братських пільг, як видання „Свободи" і „Українського Тижневика", Центр української спадщини на Союзівці, студентські стипендії для наших членів, чи оплата вкладок спеціяльних забезпеченевих життєвих грамот наших 79-річних і старших членів".

Х. Козак повідомила, що під кінець 2009 року УНС видав ілюстровану програму (софтвер), що є доступною як на мережі (Інтернеті), так і на „CD" для всіх професійних аґентів і секретарів Відділів, для ужитку при здобуванні нових членів. Крім того, Х. Козак повідомила, що вона і радна Мая Лев створили „Центр засобів УНС для секретарів Відділів і професійних продавців" – знаряддя для продажу, що знаходиться в Інтернеті і доступне через забезпечену кличку на мережі УНС.

Скарбник Рома Лісович також підкреслила, що майно УНС досягло нової віхи, та завважила, що, з уваги на старанне керування, УНС зумів зменшити видатки. „УНС зазнає фінансового відродження та нового зростання," – сказала вона.

Однією точкою зросту УНС є заробіток з приходу вкладів. Різноманітність інвестицій УНСоюзу дозволила витримати тиск фінансової кризи дуже вдало, і прихід з інвестицій у 2009 році зріс до 4.9 млн. дол.

Вона зазначила, що чистий дохід з інвестицій зріс на 47 відс. у 2007 році у порівнянні з 2006 роком; на 13 відс. у 2008 році – у порівнянні з 2007 роком і на 23 відс. у 2009 році – у порівнянні з 2008 роком, а це значний успіх, якщо взяти до уваги існуючий хаотичний ринок – це успіх, який перевищив норми індустрії". Р. Лісович додала, що 83 відс. братських організацій зазнали спаду в приходах з інвестицій впродовж звітового часу (2006-2009).

Р. Лісович вказала на місце УНС серед компаній життєвого забезпечення, подаючи, що хоч у США існує 1,009 фірм життєвого забезпечення, та тільки 99 з них є братськими організаціями, як УНС, який за величиною займає 43-тє місце серед них. Вона також під-

(Продовження на стор. 9)

Почесний член Головного уряду УНСоюзу д-р Мирон Куропась проводить заприсяження новообраних членів Головного уряду. Фото: Рома Гадзевич

Учасники конвенції під час відкриття біля пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Так ми виконаємо наш обов'язок

Вітальне слово президента УНСоюзу Стефана Качарая до делеґатів 37-ої Конвенції УНСоюзу 20 травня на Союзівці

Шановні делеґати, члени Головного уряду, дорогі гості!

Сьогодні я вже мав честь привітати вас, але зустріч з вами є так приємна, що дозвольте мені ще раз це зробити – вже на самому порозі до праці, яка нас тут зібрала і яка, я певний у цьому, принесе добрі, корисні результати.

Я сподіваюся на ваше глибоке зацікавлення усіма справами УНСоюзу, усіма сторонами його діяльности, на вашу активну участь в обговоренні всіх точок союзового життя від останньої Конвенції до нинішньої, і також сподіваюся на те – кажу це цілком щиро – що в полі вашого зору будуть не тільки досягнення і здобутки Українського Народного Союзу у фінансовій і громадсько-братській ділянці, але й ті напрямки, котрі ми повинні вдосконалювати, розвивати, щоб наша організація мала добре, стабільно міцне майбутнє.

Як усі попередні Конвенції, так і сьогоднішня, 37-ма, – я на це розраховую і в це вірю – відповість на всі найважливіші запитання щодо того, яке становище ми посідаємо в цей момент нашої історії, якою силою володіємо і які перспективи є для нас бажані й досяжні.

Не буду тут багато говорити про те, який тепер складний світ, які гострі проблеми, і не тільки економічні, він переживає – хочу сказати тільки те, що добре характеризує наші українські громади в Америці і західніх країнах в цілому, зокрема нашу союзову родину.

Вже протягом щонайменше чотирьох поколінь ми тримаємося разом, бережемо і від покоління до покоління передаємо атмосферу взаємного довір'я і пошанування, атмосферу нашої національної солідарности і водночас – нашої відданости американському громадянству і демократичним цінностям цієї вже дорогої для нас країни.

Також хочу наголосити на завжди актуальний для всіх нас, особливо ж тепер, після останніх президентських виборів, темі України. Ви знаєте, що до влади в Україні прийшли відверті вороги українського національного відродження, і нині ніхто з нас, тут присутніх, не може бути байдужим до цієї дуже тривожної ситуації.

Ми, скільки в наших силах, мусимо бути готовими, щоб допомогти нашим братам і сестрам в Україні зберегти державну незалежність, захистити від знищення нашу культуру, мову, духовні традиції.

Хоч і не треба розворушувати тут цю рану, але всі ми знаємо і відчуваємо, що після постання незалежної України у 1991 році наші діяспорні громадські організації і політичні середовища стали втрачати стимули до активної проукраїнської діяльности. Цей спад дехто навіть вважав цілком логічним і виправдував: мовляв, головну мету досягнуто, самостійна Україна вже є фактом.

На жаль, ми не виявилися в достатній мірі передбачливими, тому реальність тепер вимагає від усіх нас подвійних зусиль, щоб не допустити нової трагедії для української нації. Тобто ми не тільки для нас самих, але й для України, для загальної української справи мусимо бути єдині, сильні спільною волею, сильні українським духом і також сильні фінансово. Так ми виконаємо наш святий обов'язок перед нашими дітьми і внуками і перед Україною.

А тепер, дорогі делеґати, – до праці! Бажаю усім вам і собі, щоб ця наша спільна праця виявилася продуктивною, корисною, легкою, щоб радість від спілкування, від обміну думками кожен повіз з собою додому, до родин, і щоб її вистачило нам усім до наступної конвенції.

Нехай нам у цьому поможе Бог!

37-ма Конвенція...

(Продовження зі стор. 8)

креслила, що більшість братських організацій видає 25 відс. з свого бюджету на братські пільги, а УНС видає 37 відс.

Звіти всіх трьох членів Екзекутиви, як й інших членів Головного уряду УНС, були видруковані у книзі звітів Конвенції та роздані всім учасникам.

Присутніми на чотириденній Конвенції на Союзівці були: Директор для Канади Мирон Ґрох, Перший заступник Президента Зенон Голубець, Другий заступник Президента Михайло Козюпа, члени Контрольної комісії Славко Тисяк, д-р Василь Шеремета, Евген Щерба та радні Мая Лев, Ґлорія Горбата, Микола Філь, Евген Осціславський, Оля Черкас, Альберт Качковський, Любов Стрілецька, Стефанія Гаврилюк. Усі члени Головного уряду мали можливість зробити додатки чи підкреслити головні точки до своїх письмових звітів (радний Мирон Пилипяк не був на Конвенції та не прислав свого звіту).

З п'яти почесних членів Головного уряду тільки д-р Мирон Куропась був на Конвенції.

Розпочато дискусії

На початку конвенційних дискусій Богдан Добощак, голова Верифікаційної комісії, позвітував, що під цю пору зареєстровано на Конвенції 57 делеґатів, 15 членів і одного почесного члена Головного уряду. Членами Верифікаційної комісії, котру призначено перед відкриттям Конвенції, були: Оксана Козяк, Мирон Кузіо, Оксана Лопатинська та Богдана Пужик. (Кінець-кінцем, учасниками Конвенції було 60 делеґатів, 17 членів і один почесний член Головного уряду).

Першою точкою у програмі Конвенції було обрання президії: Нестор Олесницький – голова, Реймонд Комічак, Роман Гаврилюк – заступники. Їм до помочі був парляментарій д-р Андрій Шуль.

Крім того, делеґати обрали п'ятичленну Комісію прозьб (Лідію Колодчин, Б. Пужик, Оксану Тритяк, Любу Кеске та Доналда Горбатого), дев'ять членів до Секретарської комісії: (Е. Осціславського, Оксану Станько, Анну Бурій, Стефанію Майкут, Григорія Вона, Стефана Вельгаша, Петра Щербу, Л. Стрілецьку і М. Філя) і семичленну Резолюційну комісію (Е. Щербу, д-ра М. Куропася, Марту Білик, С. Тисяка, М. Лев, А. Качковського та Михайла Луцева).

На Конвенції (зліва): заступник президента Союзу Українців Католиків „Провидіння" в Америці Квітка Семанишин, Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев, Президент УНСоюзу Стефан Качарай, дружина Генерального консула Світлана Погорельцева. Фото: „Америка"

Бальотами вибрано 11-членну Виборну комісію: д-ра Андрія Гречака, Маркіяна Гадзевича, д-ра З. Голубця, Уляну Процюк, Андрія Ґавдановича, Анну Слободян, Мотрю Мілянич, Стефана Захарка, Софію Держко, Іллю Матіяша і Тамару Куропась.

Крім того, до Редакційної комісії призначено наступних осіб: Головного редактора „Свободи" і „Українського Тижневика" Рому Гадзевич, Віру Криву, Ірену Прийму, Марію Осціславську та О. Черкас.

Дверниками були М. Луців і А. Качковський.

Наступною точкою були звіти членів Головного уряду та Головного редактора обидвох видань УНС. Тому що всі звіти були надруковані та роздані делеґатам, більшість звітодавців Головного уряду усно не звітували. Всі три члени екзекутиви та Головний редактор обидвох видань УНС подали головні думки їхніх звітів. Деякі члени Головного уряду подали короткі пояснення до своїх звітів.

Під час дискусій над звітами заторкнено продаж Пенсійних грамот УНС, становище УНС в Канаді, мережі „Свободи" та „Українського Тижневика", невиконані резолюції Конвенції 2006 року. Після того всі звіти були прийняті одноголосно.

У четвер вечором делеґати і гості насолоджувалися „Козацьким вечором" при напоях і опісля вечерею та співом на площадці „Веселки", з прегарною картиною довколишніх гір.

Дискусії Статуту УНСоюзу з першого дня продовжились до п'ятниці. Статутова комісія УНС (Марта Лиско, Михайло Богдан, Ярослава Комічак, Андрій Футей та Юрій Солтис), члени якої були назначені перед Конвенцією, запропонувала три зміни до Статуту.

Переважаючою більшістю на Конвенції схвалено зміни української термінології в УНС: назву „предсідник замінено словом „президент", а назву „касир" – словом „скарбник". Для цієї зміни було потрібно дві треті голосів (52), за зміною проголосувало 70, чотири було проти та двоє стрималося.

Крім того, змінено кількість потрібних членів для Відділу, щоб мати свого делеґата. Два Відділи УНС (287 і 327) запропонували з 75 знизити до 50 членів, арґументуючи, що це дасть більше представництво Відділам, але Статутова комісія запропонувала свій „компроміс" – 65 членів. Пропозицію підтримали 53 делеґати, 17 було проти, двоє стрималося.

Пропозицію Статутової комісії зменшити кількість радних УНС з 11 до дев'яти відкинено. Після вислухання арґументації делеґатів, що більше представників є краще, а зменшення Головного уряду буде неґативним явищем, 52 делеґати голосували проти, 23 – за і один утримався.

Наради в п'ятницю

У п'ятницю, 21 травня, відбулося передвиборне голосування на членів Головного уряду, після того, як президія Конвенції попросила кандидатів представитися делеґатам.

Головною точкою нарад було – загальне обговорення теми „ УНС – творення майбутности", що включало презентацію змодернізованої емблеми УНС, яка представляє організацію з світлою історією, котра прямує вперед, готова прийняти майбутні виклики, як і оновлену сторінку мережі УНС.

Обговорено розвиток обидвох видань, „Свободи" та „Українського Тижневика", як і Центру української спадщини на Союзівці. Порушено точки про передплати обидвох газет через Інтернет і аплікацію про надання Фундації спадщини на Союзівці статусу 501 (c) (3) доброчинної організації.

Того ж дня після полудня, коли вже комісії мали можливість зійтися, Комісія просьб і Фінансова комісія позвітували. Пополудневі наради закінчилися курсом для секретарів Відділів, з присутністю понад 50 осіб, що його перевела Головний секретар Христина Козак.

Наради в суботу продовжились звітуванням Секретарської і Резолюційної комісій та, на пропозицію Контрольної комісії, схваленням надання абсолюторії уступаючим керівникам УНС.

Після широких дискусій делеґати проголосували окремо на кожну з 15 представлених резолюцій, для добра організації. Широкогранні та добре обдумані резолюції покрили все – від офіційних видань УНС і Центру української спадщини на Союзівці до збільшення членства, створення Комітету перевірення Статуту УНС і приготування пропозицій для його змін, як і можливостей покращання бачення УНС в Канаді.

Серед схвалених резолюцій – заклик створити Фонд і Комісію збірки фондів для спорудження на Союзівці порுддя Патріярха Української Православної Церкви Мстислава. Крім того, Конвенція звернулася до Президента УНС з пропозицією зустрітися з Головою поштового уряду США щоб „гостро запротестувати проти дискримінації, що її зазнають наші видання" та підкреслила, що „побажано негайне вирішення цієї проблеми".

В додатку одна з резолюцій Конвенції висловлює „серйозні побоювання теперішніх політичних змін" і „загрози недавнім успіхам стосовно демократії" в Україні, та закликає керівництво УНС висловлювати свою турботу розвитком цього явища й бути учасником „постійних делеґацій, котрі зустрічаються з офіційними представниками Уряду та висловлювати свою турботу про майбутність взаємин США, Канади і України, згідно з існуючим законодавством".

(Закінчення на стор. 10)

Під час „Козацького вечора" (зліва сидять): Евген Щерба, Оля Черкас, Петро Щерба, Михайло Луців, (стоять) Оксана Козяк, Стефанія Майкут, Йосиф Чабон, Андрея Чабон. Фото: Рома Лісович

На Конвенційному бенкеті виступили Заслужена артистка України Людмила Фесенко і відомий співак-музикант Сергій Побединський. Фото: Маркіян Гадзевич

37-ма Конвенція...

(Закінчення зі стор. 9)

Конвенційний бенкет

Традиційний Конвенційний бенкет відбувся в суботу вечером у залі „Веселки" та передбенкетовими напоями на площадці „Весели".

Святковий бенкет відкрив привітом Президент С. Качарай, молитву провів о. Юрій Базилевський (він також прочитав привітання від Архиєпископа Української Православної Церкви в США Антонія), Святослава Качарай відспівала гимн УНС, і присутніх вітала О. Тритяк, голова Конвенційного комітету.

Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев, який прибув на Конвенцію УНС з дружиною Світланою, вітав присутніх „найпотужнішої організації українців в Америці". Він також прочитав привіт від заступника міністра закордонних справ України Руслана Демченка до „однеї з найдавніших і найчисельніших українських організацій на американському континенті".

Головним промовцем вечора був Петро Ставничий, голова Крайової Пластової Старшини Української Скавтської Організації Пласт у США, на тему, як заанґажувати молодь нашої громади та заохотити їх включатися в наші організації та вносити свій вклад у життя нашої громади.

Впродовж бенкету представлено наступних спеціяльних гостей: о. Ігоря Мідзака – президента, та Квітку Семанишин, заступника президента Союзу Українців Католиків „Провидіння" в Америці, як також чотирьох колишніх заступників президента УНС – д-ра М. Куропася, Ґлорію Пашен, Н. Олесницького і М. Лиско.

Андрій Стасів був ведучим вечора, програма котрого також включала музичний інтерлюд оперної співачки Людмили Фесенко, до якої долучився музика-співак Сергій Побединський.

День закриття Конвенції

У неділю, 23 травня, делеґати Конвенції машиною голосування вибирали радних УНС і продовжили дискусії стосовно різних справ, важливих для Українського Народного Союзу та його праці. На пропозицію А. Качковського делеґати майже одноголосно схвалили нову емблему УНС, представлену на Конвенції.

Делеґати Конвенції також вибрали дев'ятичленну Комісію для вивчення Статуту УНС, запропоновану попереднього дня Резолюційною комісією. Вибраними до Комісії через аклямацію були: М. Лиско, Р. Гадзевич, С. Тисяк, А. Футей, О. Козяк, О. Станько, Р. Лісович, Х. Козак, і О. Лопатинська. Завданням Комісії є – вивчити можливі потрібні і можливі зміни до Статуту УНС до наступної Конвенції. На закінчення голова Виборної комісії д-р А. Гречак проголосив висліди вибраних членів до Головного уряду УНС на 2010-2014 роки, яких заприсягнув д-р М. Куропась, будучи найстаршим урядовцем УНС, присутнім на Конвенції.

Новообрані керівники УНС, контролери та радні починають свій термін урядування 1 липня.

Переклад:
Христина Ференцевич

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Вшанували пам'ять ветеранів

Біля пам'ятника ветеранам в Юніоні, Ню-Джерзі, (зліва): Зірка Бекесевич, Марія Марчишин, Божена Ольшанівська, комендант станиці Михайло Федірко, Роберт Дол, Володимир Боднар, Данило Марчишин.

ЮНІОН, Ню-Джерзі. – 30 травня члени Шостої станиці організації „Українсько-Американські ветерани" (УАВ) зібралися біля пам'ятника УАВ на Голівудському цвинтарі, щоб відслужити традиційну, щорічну церемонію Дня пам'яті і згадати своїх побратимів.

Церемонія складається з патріотичної промови, молитви, прочитання імен на пам'ятнику, піднесення прапорів, покладання вінка, виконання пісні „Боже, благослови Америку". Погода була соняшною і легіт колисав прапорами.

2010 рік залишиться в пам'яті членів УАВ знаменною подією – 11 квітня на цвинтарі св. Андрія в Савт-Бавнд-Бруку, Ню-Джерзі, було освячено наріжний камінь під пам'ятник УАВ, який буде збудований на землі, подарований ветеранам Українською Православною Церквою в США.

Цей пам'ятник буде збудований за громадські гроші і присвячений пам'яті численних ветеранів українського походження, які брали участь у війнах США. Архиєпископ Антоній і Єпископ Даниїл у сослуженні священиків взяли участь у освяченні місця пам'ятника. Архиєпископ Антоній подякував присутнім ветеранам за їхню посвяту і пожертву для американського народу.

Збірка фондів на будову пам'ятника УАВ триває.

Божена Ольшанівська

Круглий стіл...

(Закінчення зі стор. 5)

про ті унікальні моменти його історії, коли національна і церковна ідентичності збігалися у парадоксальному процесі: наднаціональна християнська релігія будувала і формувала українську націю. Оце вже справді – несповідимі шляхи Господні...

Сьогодні знов, як уже було в минулому не раз, нація наша стоїть перед викликом: бути чи не бути? Як відповість народ? Як відповість Церква? Невже по-різному? Невже наш народ, підведений темними силами на край прірви, залишиться без духовного проводу і без духовних орієнтирів? Невже богослови заплющать очі на живе життя й волітимуть зоставатися в „букві", бо, мовляв, Христос нічого не сказав ні про Україну, ні про її антиукраїнського президента?

Це питання питань. Й обговорення їх доречне не тільки за „круглим столом", але й у ширшій авдиторії, котра якоюсь мірою репрезентувала б усю нашу діяспорну громаду, а в Україні – все суспільство. Тому голова Крайової управи Українського Патріярхального Товариства Р. Гайда заслуговує на загальну підтримку в її пляні організувати на цю ж тему представницьку конференцію.

Парафія на зібранні відзначила 100-ліття Іллі Онишкевича

НЮАРК, Ню-Джерзі. – 18 квітня, при чисельній участі парафії церкви св. Івана Хрестителя, було урочисто відзначено 100-ліття адвоката Іллі Онишкевича – людини високої особистої культури, надзвичайно чесної, працьовитої, яка в житті не зрікалася ніякої праці для добра родини і української громади.

І. Онишкевич народився 18 квітня 1920 року в Любичі Королівському, Польща. І. Онишкевич закінчив гімназію в Раві Руській і в 1930 році вступив на студії права у Львівському університеті. Оскільки під час Першої світової війни він втратив батька, тодішній ректор семінарії о. д-р Йосиф Сліпий запропонував йому дарове харчування в семінарії, а теж дарове помешкання в Народному домі.

Після закінчення студій І. Онишкевич працював в адвокатській канцелярії Данила Богачевського, а згодом відкрив свою канцелярію в Замості.

В 1940 році він одружився з Емілією Мурощук. У 1942 році народилися в молодого подружжя двоблизнята Лідія і Марія.

Під час воєнної завірюхи І. Онишкевич надзвичайно допомагав людям. Він допоміг дістатися на захід родині Богачевських, Славі Осідач та іншим. Сам теж поїхав до своєї родини, яка вже була на Заході.

В Німеччині жили в таборі Ашафенбурґ, де І. Онишкевич здобув велике довір'я американської адміністрації – був при роздаванні харчів і одягу. Він дістав відзначення і грамоту від ООН.

В 1949 році І. Онишкевич виїхав з родиною до Америки і оселився в Ірвінґтоні, Ню-Джерзі, де 20 років працював в пластиковій фірмі. Коли він відходив на пенсію, йому зробили гарне прийняття і подарували золотий годинник. Рівночасно він вчився у коледжі, де одержав диплом.

І. Онишкевич відзначається незвичайною жертвенністю на церковні і громадські цілі, допомагає українцям у всіх еміґраційних справах, де тільки може, служить громаді. З нагоди 100-ліття він склав щедрий дар на церкву св. Івана Хрестителя.

З нагоди ювілею І. Онишкевич дістав від посадника Ірвінґтону, як найстарший громадянин міста, символічний золотий ключ. Українська громада щиро привітала ювілята голосним співом „Многая і благая літа".

Таїса Богданська

Під час святкування 100-ліття Іллі Онишкевича в церкві св. Івана Хрестителя (зліва): дочка ювілята Лідія, парох о. Леонід Мальков, Ілля Онишкевич і дочка Марія.

Soyuzivka Heritage Center
2010 Summer Programs

SITCH SPORT SCHOOL
ОВА ШКОЛА

Memorial Day Weekend: Start the summer with a bash! **May 28-30**
Seniors' Week: Come meet old friends and meet new ones! **Jun 13-18**
Father's Day: Honor the men in your life! **Jun 20**
July 4th Weekend: Celebrate America's independence! Dancing, friends & fun! **Jul 3-5**
Ukrainian Cultural Festival: Ukrainian delicacies, stage performances,exhibits! **Jul 16-18**
Adoption Family Weekend: Join with others who have adopted from Ukraine! **Jul 23-25**
Miss Soyuzivka: Witness the crowning of Miss Soyuzivka 2010! **Aug 14** **Club SuzyQ:** Join the fun! **Aug 14-21**
"Ruslana for Soyuzivka": Fundraising Gala Banquet & Ruslana New Show! **Aug 20-21**
Labor Day Weekend: Say Farewell to summer! **Aug 31-Sep 6**

Tennis Camp
Ages 10-18
$ 725 UNA member
$ 775 non–UNA member
Intensive tennis instruction & competitive play
Limited to 45 students
Directed by George Sawchuk
Jun 20- Jul 1

Roma Pryma Bohachevsy
Ukrainian Dance Academy Workshop
Ages 16 & up
$950 UNA member
$1000 non UNA member
Vigorous 2 week dance training
Intermediate & advanced dancers
Stage performances at Cultural Festival
Jul 4-17

Tabir Ptashat
Ages 4-6
Plast Ukrainian-language
day camp for little campers
Session 1 - Jun 27- Jul 4
Session 2 – Jul 4 - 11

Exploration Day Camp
Ages 7-10
$ 150 @ week @ child or
$30 @ day/@ child
Five hours of fun, outdoor activities!
Session 1 – Jun 28 – Jul 2
Session 2 - Jul 5 - 9

Ukrainian Heritage Day Camp
Ages 4-7
$200 child staying on premises
$250 child staying off premises
Day care program designed to instill pride in our
Ukrainian heritage through song, dance, arts & crafts
Session 1 - Jul 18 – 23
Session 2 - Jul 25 - 30

Discovery Camp
Ages 8-15
$400 UNA member / $450 non UNA member
$300 UNA member / $350 non UNA Member if
a child sleeps with the parent on premises
Sleep-away camp filled with outdoor activities,
sports, arts & crafts designed to enhance
the Ukrainian cultural experience.
Jul 18 -24

Chornomorska Sitch
Sports School
Ages 6-17
$405-Weekly $210-Daily
41st Annual sports camp run
by the Ukrainian Athletic-Educational Association
"Chornomorska Sitch". Focus on soccer, tennis,
volleyball and swimming
& is perfect for any sports enthusiast.
Contact Marika Bokalo at (908) 851 – 0617

Session 1 - Jul 25 -31

Session 2 - Aug 1-7

Roma Pryma Bohachevsky
Ukrainian Dance Camp
Ages 8-16
$1050 UNA member / $1100 non UNA member
Directed by Ania Bohachevsky-Lonkevych
(daughter of Roma Pryma Bohachevsky
Expert instruction- beginning, intermediate
& advanced students
Each camp ends with a grand recital.
Attendance limited to 60.
Session 1 - Jul 25 - Aug 7
Session 2 - Aug 8 - 2

For more information & camp applications call:
845-626-5641
or check out our website:
www.Soyuzivka.com

EVENT / PERFORMANCE SCHEDULE Vendor information: 203-274-5579

AT SOYUZIVKA Ukrainian Cultural Festival

216 Foordmore Rd.
Kerhonkson, NY
(845) 626-5641

JULY 16th-18th 2010

Under the patronage of the Embassy of Ukraine & the Ukrainian National Foundation

FRIDAY, JULY 16, 2010
12:00 PM: Ukrainian arts/craft vendors – Plaza
Food court

MUSIC AT THE TIKI LOUNGE
7:30 PM: EVENING STAGE SHOW
Scheduled to appear:
- LYUDMILA FESENKO ■ SERGEI POBEDINSKI
- VALERIY ZHMUD ■ OLEH CHMYR

EVENING ZABAVA
Featuring live entertainment by HRIM and ZRADA

SATURDAY, JULY 17, 2010
10:00 AM: Ukrainian arts/craft vendors – Plaza
Food court
BEER GARDEN – ALL DAY
3:30 – 7:30 PM: MUSIC "Beer, Bands & Banduras"
With Live performances by:
- ZRADA ■ HRIM ■ LIQUID GYPSIES and more...
Special appearance: KINDERHOOK CREEK

12:00 PM: CANADIAN BANDURIST CAPELLA CONCERT at Veselka Hall
1:30 PM: AFTERNOON SHOW on the Main Stage
- INESSA TYMOCHKO-DEKAJLO
- CANADIAN BANDURIST CAPELLA SOLOISTS
- LYUDMILA FESENKO ■ KUPALO DANCERS
- SERGEI POBEDINSKI ■ VALERIY ZHMUD and more...

Autograph session with HAYDAMAKY

7:00 PM: EVENING SHOW
- ROMA PRYMA DANCE WORKSHOP ■ VALERIY ZHMUD
- LYUDMILA FESENKO ■ CANADIAN BANDURIST CAPELLA
- INESSA TYMOCHKO-DEKAJLO ■ SERGEI POBEDINSKI

9:00 PM: NIGHT SHOW
Special Guest Stars From Ukraine,
- HAYDAMAKY (KOZAK-ROCK) CONCERT

Followed by ZABAVA (DANCE)

SUNDAY, JULY 18, 2010
FAMILY DAY
10:00 AM: UKRAINIAN ARTS & CRAFT VENDORS at the Plaza
Food court
- YOUTH & FAMILY ORIENTED PROGRAM
- DANCE GROUPS, CAPELLA SOLOISTS

Music, Song & Dance, Fun & Games
12:00 PM: DUMKA CHORUS CONCERT at Veselka Hall

Молитва-спомин про Берестечко у заповіднику „Козацькі могили“

Урочисте відкриття відзначення річниці битви під Берестечком. Фото: Анатолій Грива

Христина Романюк з Тернопільської области: „Батьки мене навчили, що найкраща пам'ять про загиблих козаків – запалити свічечку у церкві“. Фото: Євген Цимбалюк

Верховний отаман Великого козацького кола Володимир Присяжнюк.

Іванка та Катя Мельники з Луцька зацікавилися козацькими гарматами.

Актори Рівненського драматичного театру показали уривок з вистави „Шлях на Берестечко“ за романом Ліни Костенко.

ПЛЯШЕВА, Рівненська область. – На території музею-заповідника „Поле Берестецької битви“ у селі Пляшевій 4-6 червня відзначено 359-ту річницю Берестецької битви. На території довкола „Козацьких могил“ зустрілися козацькі організації і облаштували великий козацький табір зі справжнім частоколом та гарматами.

Тут проходив вишкіл – козаки стріляли з рушниць і луків, змагалися з метання списа та бойової сокири. Своє вміння демонстрували художні колективи. Було також представлено різномаїття виставок.

Головною подією стала Літургія та Вселенська Панахида, які очолив Патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет. Після Богослужіння відбулося урочисте покладання квітів до пам'ятника героям-козакам. Не обійшлося і без політичних промов на народному вічі.

У 1651 році, під час Берестецької битви, загинуло до 30 тис. вояків війська Богдана Хмельницького. Проте, хоч це і була поразка від 150-тисячного війська польського короля Яна Казимира, вона, ця поразка, як писала українська поетеса Ліна Костенко, „варта стонадцять перемог“. Бо тут, по суті, вперше відчулося згуртування та загартування українського духу.

Євген Цимбалюк

Під час поминальних заходів на „Козацьких могилах“ з участю Патріярха Філарета.

Відбулося Свято жінки-героїні

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Філядельфійське жіноцтво вже довгі роки відзначає Свято жінки-героїні. Маленька ялинка, що її колись посадили перед Українським освітньо-культурним центром в пам'ять ув'язнених жінок, які загинули під час повстання в таборі Кінґіру, виросла в могутнє дерево. Це значить, що українські жінки Філядельфії, а з ними і ціла громада, не забувають тих, що не вагались віддати життя в обороні українського народу.

Цього року це величне свято організував 16 травня 90-ий відділ Союзу Українок Америки ім. Олени Степанів. Відділ СУА відзначив жінку-героїню Ірину Сеник, яка, не вагаючись, вступила в члени підпільної мережі Організації Українських Націоналістів, гаслом якої було: „Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї". І. Сеник прийняла цю вимогу і гідно дотримала її у російсько-більшовицьких тюрмах.

Програму свята відкрила Анна Гаврилюк – голова 90-го відділу СУА. Пролунала молитва „Під Твою милість". Ігор і Христина Торкіти виконали повстанські пісні „Гарні вечори" і „Черемшина". Змістовну доповідь виголосила Дарія Шуст. Вона розповіла, що І. Сеник була зв'язковою Командувача Української Повстанської Армії – генерала Тараса Чупринки. В 1945 році І. Сеник була засуджена на 10 років ув'язнення і довічне заслання в Сибір. Їй було тоді 19 років. Через 23 роки вона повернулася в Україну, але не дістала дозволу жити у Львові. Вдруге її засудили у 1972 році на шість років тюрми і п'ятирічне заслання.

Доповідь перепліталась віршами І. Сеник, які читали Віра Левицька-Кліш і Оксана Крилюк.

Христина Торкіт-Юркевич виконала на фортепіяні твір „Поема" Василя Безкоровайного, попурі „На Україну" Володимира Присовського і танґо невідомого автора. Листи І. Сеник читали В. Левицька-Кліш, Д. Шуст і Христина Турченюк. Програму вела В. Левицька-Кліш. В ході програми Марта Пеленська показувала окремі відеосюжети.

Після закінчення програми можна було оглядати тюремні вишивки І. Сеник, зроблені на кожному клаптику полотенця, знайденого в тюрмі. Її вишивки нитками, витягненими з тюремної одежі, такі ж вражаючі, як і її поезії.

Учасниці Свята жінки-героїні (зліва): Віра Левицька-Кліш, Дарія Шуст, Христина Турченюк.

Богдан Тодорів

До 20-річчя Товариства „Приятелі Руху"

У 1990 році в складі Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ) було засновано як відділ Товариство „Приятелі Руху". ККДУ на той час нараховував понад 40 окремих відділів, розкинутих по різних містах Америки. Велику працю в тому, щоб створити такі відділи, здійснив проф. Тарас Гунчак.

Від самого початку членом управи Товариства, спершу як фінансовий референт, опісля як заступник голови, а від 1998 до 2009 року як голова був св. п. д-р Роман Ричок.

В 2008 році, після 17 років існування ККДУ, число відділів значно зменшилось, і була загроза, що ККДУ перестане існувати. Тоді на сходинах Товариства „Приятелі Руху" було вирішено перебрати провід ККДУ, а рік пізніше проведено збори ККДУ, на котрих вибрано теперішню управу, яка складається в більшості з членів Товариства „USA-USA" в Ню-Йорку. В цей спосіб було збережено ККДУ.

Діяльність Товариства „Приятелі Руху" базувалася на фондах, які надходили з вкладок членів, Різдвяної коляди, продажі печива і датків від таких фінансових установ, як кредитівки „Самопоміч" в Нюарку, і Кліфтоні, Ню-Джерзі, в Ню-Йорку та інші. Всі дотації, які надходили до Товариства від згаданих установ йшли на проєкти допомоги Україні. Часто члени Товариства додавали свої гроші, щоб здійснити згадані проєкти, коли бракувало фондів, щоб це зробити.

Зокрема було надано стипендії для студентів в Україні – безпосередньо, або через університети „Острозька академія", „Ставропігіон", також через видавництво „Смолоскип", що його провадить Осип Зінкевич в Києві.

Товариство висилало до шкіл та університетів в Україні книжки, передплачувало газети і журнали та надавало дотації на спеціяльні проєкти (наприклад, придбання комп'ютерів та шкільного обладнання). Така допомога була надана Українській гімназії в Симферополі, школі ч. 21 у Львові, Києво-Могилянській академії, Острозькій академії та іншим інституціям.

Книжки з україністики були переслані до середніх шкіл в Україні на адреси, які подав проф. Евген Федоренко, голова Шкільної ради США.

Товариство провело акцію в 1992 році, щоб заохотити „Educational Testing Service" відкрити центри в Україні для складання іспитів TOEFL, SAT, GRE, які потрібні студентам для вступу до університетів в США. До того часу єдиний такий центр був в Москві. Внаслідок згаданої акції подібні центри відкрито в Києві, а опісля – в Харкові, Львові, Одесі.

Дотації на видання книжок і журналів отримали Т. Гунчак, Іван Білас, Юліян Шпол, Іван Пасемко, Галина Могильницька, Лев Хмельковський, Є. Федоренко, Петро Кононенко. Надана допомога на видання творчої спадщини В'ячеслава Чорновола, часопису „Військо України" та інших журналів і книжок.

Перед українською громадою виступили з доповідями, які були спонзоровані товариством д-р Петро Кононенко – професор Київського університету ім. Тараса Шевченка, Юрій Мушкетик – голова Спілки письменників України, Іван Драч – відомий поет і голова Народного Руху України, д-р Микола Жулинський – віце-прем'єр України з гуманітарних питань і член Академії наук України, д-р Олег Романів – голова Наукового Товариства ім Шевченка в Україні, д-р Ігор Пасічник – ректор Острозької академії, Анатолій Погрібний, Євген Сверстюк – поет, літературний критик, редактор газети „Наша віра", генерал-майор Іван Білас – депутат Верховної Ради і член проводу Спілки офіцерів України, Олександер Лавринович – заступник голови Народного Руху України, О. Зінкевич – голова видавництва „Смолоскип", св. п. В. Чорновіл, Михайло Горинь, поети Дмитро Павличко, Володимир Яворівський, Фелікс Хмельковський – учасник Помаранчевої революції, та інші – понад 50 осіб.

Була надана матеріяльна допомога студентам та науковцям з України, що приїздили до Америки на стипендії або ґранти. Вислано з одягом і надано фінансову допомогу сиротинцям і школам в Залуччі, Яблунові, Косачівці та інших містах, зібрано пачки з одягом для українців, що живуть в Мурманську, Росія. Надано підтримку письменникам і діячам культури в Україні у формі стипендій. Спроваджено 50 дітей з східніх областей України до Галичини на Різдвяні і Великодні свята.

Було організовано мистецькі виступи – концерт студентського хору „Євшан-зілля" зі Львова, що відбувся 1993 року в шкільній залі міста Юніон, Ню-Джерзі, виступ артистів Львівського театру ім. Марії Занковецької в п'єсі „Андрей" з нагоди 135-ліття від народження Митрополита Андрея Шептицького 2002 року в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Ню-Джерзі, виступ молодіжного театру ім. Леся Курбаса за творами Лесі Українки „На полі крови" і „Йоанна, жінка Хусова", що відбувся в 2006 року в Народному домі в Ірвінґтоні, Ню-Джерзі.

Для здійснення творчих плянів члени товариства, крім внесків, часто докладали власні гроші, а також особисто оплачували кошти адміністрації. Така система породжувала довіру громади і сприяла її жертвенності на гуманітарну діяльність Товариства.

Роман Андрушків,
Мейплвуд, Ню-Джерзі

Катерина Стецик стала стипендіяткою Фулбрайта

Катерина Стецик

КЛІВЛЕНД. – 24 травня Університет Нотр-Дейм оголосив, що Катерина Стецик з Юніонтавну, Огайо, на останньому році навчання в університеті виграла престижну стипендію Фулбрайта.

К. Стецик, яка студіювала біологію та італійську мову, стала одною з 13 випускників Нотр-Дейму, які дістали стипендію. Вона перебуватиме цілий рік в Україні, де досліджуватиме систему охорони здоров'я, зосереджуючись на переході від радянської форми до сучасної, прийнятої у світі.

Комісії Фулбрайта, яка призначила К. Стецик ґрент, заімпонували і її проєкт, і особисті якості. Вона постійно мала високі оцінки при вивченні біологічних наук.

Виростаючи в двомовній родині, К. Стецик оволоділа українською і англійською мовами. Вона відвідувала „Рідну школу" в Клівленді 12 років і закінчила матуральний іспит з відзначенням. Змалку належить до Пласту, де стала виховницею в станиці і в літніх таборах, переважно на Писаному Камені.

На третьому році своїх студій К. Стецик побувала в Італії, де зміцнила знання італійської мови і ввійшла в щоденне життя Риму.

Як донька лікаря, вона змалку цікавилася справами здоров'я. Її батьки і брат Михайло активні як добровольці в різних українських організацій.

Крім добровільної праці в Пласті, К. Стецик також допомагає в Українському музеї-архіві в Клівленді. Вона допомагала в сиротинці в Україні літом 2008, що до певної міри спонукало зацікавлення в проєкті, який завершився стипендією Фулбрайта.

К. Стецик належить до пластового куреня „Лісові Мавки" і до 180-го відділу Українського Народного Союзу в Акроні, Огайо.

Андрій Фединський

Свято 500-річчя церкви в Улючі

500-літня церква в Улючі.

СЯНОК, Польща. – Стара дерев'яна церковця в Улючі над Сяном двічі відзначила 500-річчя від дня побудови на горі Дубник. 8 травня в етнографічному музеї-заповіднику почалася наукова конференція, на якій доповідачі говорили про минуле Христової Церкви на Підляшші, Лемківщині, Бойківщині і Надсянні.

Конференція відбувалася в залі ікон, де розміщено іконостас з церкви під Покровом Вознесіння Господнього з Улюча. В Історичному музеї Сянока є молитовник, на якому поклав свій підпис Митрополит київський Петро Могила, даруючи його церкві в Улючі.

Увечорі в церкві відбувся концерт хорів зі Львова і Сянока. На закінчення концерту відбулася презентація книжки „Мій Улюч" автора цих рядків, зі збіркою вибраних віршів. Видання присвячене 500-річчю церкви в Улючі.

9 травня в церкві була відслужена Літургія, яку очолювали Архиєпископ Перемисько-Новосанчівський Адам, Архиєпископ Львівський і Галицький Августин та Єпископ Горлицький Пасій, а також більше 10 православних священиків з Польщі і України.

Під час процесії довкола церкви на Дубнику всі зупинилися при могилі останнього пароха святині о. Ореста Солтикевича і помолилися за упокій душі його.

Минув тиждень – і Архиєрейською Літургією відзначили 500-річчя церкви в Улючі греко-католики з Митрополитом Перемисько-Варшавським Іваном Мартиняком і з 20 священиками з Польщі і України. Своїм співом прикрашали Літургію хор при архикатедрі в Перемишлі, яким диригував Ярослав Вуйцик, а також хор зі Львова.

Улючани щороку, на свято Вознесіння Господнього, приїжджають, щоб пригадати 1946 рік, коли польське військо спалило село. На свято в Улючі приїхав син колишнього улючанина Михайло Галата зі своїм сином Богданом з Ялти в Криму. Він привіз поштову марку України, на якій зображена церква в Улючі.

Нині біля церкви молилися разом греко-католики, православні і римо-католики. Молилися за прощення гріхів і провин один одному. Мені заболіло, що в час Архиєрейської Служби Божої при вході з Чесними дарами не залунало – „і всіх вас, православних християн...".

Учасники відзначення 50-річчя церкви в Улючі.

Я пригадую, що Папа Іван-Павло II в час Літургії величав православних християн. Так чинить і Патріярх Любомир Гузар. А в Улючі чомусь це слово не прозвучало. Прикра, болюча дійсність.

Після Літургії усі взяли участь в мистецькій програмі, де о. Мирон Михайлинин відслужив Молебень до Пресвятої Богородиці. Він молився з молитовника, не пропускаючи „православних християн". Я підійшов до о. Мирона і подякував за цю молитву. Після Молебня виступали діти з української „Шашкевичівки" з Перемишля, духова оркестра Львівської духовної семінарії, октет „Теофорос" і гурт „Ославяни " з Мокрого.

Після концерту всіх присутніх на традиційну, вже 21-шу ватру біля Сяну запросили Софія і Ярослав Холявки. При вогнищі всі пригощалися і співали народні і патріотичні пісні.

Василь Шляхтич

Поштові марки з зображенням церкви в Улючі – Польща, 1973 рік, і Україна, 2010 рік.

Таємниці Виноградського монастиря

МАЛЕ СТАРОСІЛЛЯ, Черкаська область. – У давньому селі Малому Старосіллі, неподалік непрохідних Ірдинських боліт у Чорному лісі, колись був знаний на всю Україну Виноградський Успенський монастир, один з семи, що залишилися на все Правобережжя після запровадження Унії. Перші ченці тут оселилися на початку XVI ст. Тепер нащадок колишніх ченців о. Євгеній з села Дубіївки приводить сюди двічі на рік віруючих.

В давнину монастир був жіночим, потім його сплюндрували вороги, але пізніше на виділені гетьманом Іваном Мазепою фонди відновили і він став чоловічим. Братія займалася садівництвом і виноградарством, лікуванням і виготовленням цегли. Після зречення гетьманства 15 років перебував в монастирі Юрій Хмельницький. Більшовицької влади монастир не пережив.

У статистичній відомості монастиря від 1893 року йдеться про те, що в ньому було три церкви: мурована Соборна Успенська і дві дерев'яні – Свято-Троїцька і Святителя Миколая, а також – різноманітні корпуси і господарські будівлі. Радянська влада знайшла для них нове застосування: спочатку тут утримували хворих на лепру, пізніше облаштували психоневрологічний інтернат, який існує досі і який місцеві мешканці продовжують називати „лепрозорієм". Культові споруди були зруйновані.

Свого часу ченці викопали тут підземні келії і навіть церкву, щоб мати можливість усамітнюватися. Перший і мабуть єдиний вцілілий до наших часів плян підземного монастиря намалював у 1868 граф Олексій Бобринський. Нещодавно цей плян опублікував відомий учений і краєзнавець Анатолій Коваленко. Розмір печерної церкви подається у ньому як 150 на 80 кроків. Баню утримували чотири глиняні стовпи.

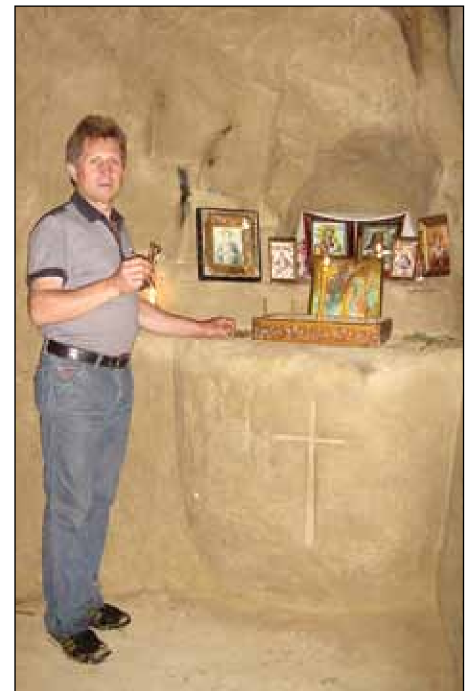
Про велику протяжність печер свідчать спогади сина головного лікаря інтернату Станіслава Осадчого, який з друзями грався в підземеллях і розповів про свої дитячі пригоди під час навчання в Києві. Сюди виїхали 20 археологів і спелеологів. Вони виявили, що підземна частина монастиря нараховує три поверхи, знайшли речі, датовані XII-XIII ст. Після трагічної загибелі керівника групи дослідників очолив письменник і сценарист Богдан Жолдак. Про монастир було знято фільм і передано в архіви Київського військово-морського училища.

Збереглася єдина келія, повз яку йде підземний хід протяжністю близько 400 метрів з відгалуженими від нього іншими келіями, які тепер – в аварійному стані. На початку 1960-их років під час екскурсії на Юрову гору, що під Смілою, загубилися двоє дітей. Вони потрапили в підземні ходи і померли через переохолодження. Після цього зруйнували підземні ходи спрямованим вибухом.

Під час руйнування храмів мешканець Малого Старосілля набрав з них цегли і побудував собі хату. Але в ній уночі чулися церковні дзвони, тож люди покинули її. Хата стоїть і досі, люди обходять її стороною.

Олександер Вівчарик

Вхід до прадавніх печер.

Дослідник і популяризатор минувшини Сергій Тимофіїв в підземній каплиці. Фото: Назарій Вівчарик

НОВІ ВИДАННЯ

Нобелівська нагорода з літератури – і шахтарська Новогорлівка . . .

Герта Мюллер. „Atemschaukel" („Розгойданий подих"). Мюнхен: видавництво „Karl Hanser Verlag", 2009.

8 жовтня минулого року постійний секретар Шведської Академії Петер Енґлунд оголосив, що лавреаткою нагороди Нобеля з ділянки літератури за 2009 рік стала німецька есеїстка, поетка і прозаїк Герта Мюллер (Herta Müller), яка народилася 1953 року у віддавна населеній німцями частині румунського Банату.

У черговий раз таке рішення Шведської Академії викликало здивування в літературних колах світу. Також заскочені таким повідомленням засоби масової інформації не могли у перших хвилинах подати точніші дані про нову лавреатку – просто тому, що до того часу вона була відомою лише у вузькому академічно-літературному середовищі.

Члени шведського жюрі часом полюбляють такі несподівані рішення. Не дивно, що відомий англійський драматург, критик і публіцист Джордж Бернард Шов, також лавреат Нобелівської нагороди з літератури, так висловився про цю нагороду: „Я можу простити Альфредові Нобелеві те, що він винайшов динаміт, але тільки диявол у людській іпостасі міг винайти Нобелівську нагороду".

І справді: невідома загалові письменниця Г. Мюллер одержала Нобелівську нагороду з літератури, а Президент США Барак Обама, який надіслав 30 тис. додаткових вояків на війну в Афганістані, став лавреатом Нобелівської премії миру. Дивна логіка.

Дитинство й юнацькі роки Г. Мюллер прожила під комуністичним диктаторським режимом Ніколае Чаушеску в Румунії й там у 1982 році розпочала літературну кар'єру, опублікувавши свою першу книжку „Niederungen" („Низини") – про життя в одному швабському селі в Банаті. Проте влада швидко заборонила розповсюдження цього твору і звільнила авторку з праці. Переслідувана диктаторським режимом за відмову в співпраці з таємною службою безпеки Секурітате, Г. Мюллер в 1987 році еміґрувала до Західньої Німеччини.

У своїй творчості німецька письменниця пристрасно повертається знов і знов до жахіття, яким було для неї життя в комуністичній державі. Вона ставить фундаментальні питання про те, чим є брехня і правда, запитання про те, якими є цінності, що ними необхідно керуватися в житті.

Для старшого віку українців згадані проблеми знайомі з великого числа творів української літератури на цю тему, і тому, можливо, для них писання Г. Мюллер не такі аж цікаві. Проте її найновіший роман „Atemschaukel" („Розгойданий подих"), виданий в Мюнхені наприкінці минулого року, цікавий українцям тим, що дія його відбувається в 1945-1950 роках в Україні – в Новогорлівці на Донбасі.

Роман „Розгойданий подих" – це фіктивна автобіографія німця з Румунії Леопольда Авберґа, якого у віці 17 років вивезли на примусову працю до СРСР. У 1945 році приблизно 80-100 тис. румунських німців опинилися в таборах примусової праці, розташованих між Дніпропетровськом і Донецьком. Серед депортованих була й мати Г. Мюллер. Її історія, яку вона примовчувала, була першим повштовхом до написання роману. Від мами авторка дізналася небагато: „Холод гірший від голоду", „вітер холодніший, ніж сніг", „янгол-голод завжди при тобі". Г. Мюллер захотіла дізнатися, що криється за цими висловами. У тому допоміг їй письменник Оскар Пастіор, також румунський німець, який був одним з депортованих. Його феноменальна пам'ять на подробиці фактично створила цю книжку. Він оповідав, а Г. Мюллер записувала. З О. Пастіором вона відвідала Україну. Там її вразило те, що „через вугілля і металургію при сонячному світлі темно, як уночі", що „усьому, що зі заліза, в Україні прийшов кінець", усюди, „від водопровідних кранів до заводських силюетів – одні проіржавілі остови", що „країна, якій дозволили залишити совєтську імперію", не зробила ніякого висновку з „цієї так необхідної перемоги над Гітлером".

Обкладинка роману Герти Мюллер „Atemschaukel".

У 2006 році Оскар Пастіор помер. Після однорічної перерви Г. Мюллер вирішила сама довершити книжку, над якою вони працювали разом.

Роман „Розгойданий подих" складається з 64 довших і коротших нарисів, які описують різні аспекти щоденного таборового життя та тяжких робочих умов: янгол голоду розгойдує хворобливе марення мозку, єдиним порятунком від чого є слова, які, як здається, втримують бодай якийсь порядок. Героями роману є голод, холод, страх, вівчарки, комендант-садист, капо, воші, блощиці, болото, хвороби, безнадія, страти, колючі дроти, сторожові вежі і т.п. Точно те саме, що у той же самий час було у таборах примусової праці на території Німеччини, у яких перебувало понад 2 млн. українських хлопців і дівчат, яких нацистські окупанти насильно вивезли з України.

І як це не дивно, режим у совєтських таборах примусової праці – у порівнянні з нацистськими – був гуманнішим. Депортованим німцям дозволяли реґулярно виходити на жебри до близького села, чи на базар вимінювати привезений з Румунії одягу на щось їстівне...

Мова письменниці Г. Мюллер дуже багата, вона вишукує слова і вирізблює кожне чітко та філіґранно вишліфовує його. Її письмо складається з коротких речень, що нехарактерно для німецької прози. Крім того, вона творить неологізми – як, наприклад, заголовок її роману „Atemschaukel": віддих, дихання + гойдалка. А це творить неабияку заковику для перекладачів її творів на інші мови. Короткі речення романістки місцями читаються як поезія, як білий вірш, і цей ритм буде важко відтворити.

Треба надіятися, що незабаром з'явиться друком український переклад роману „Atemschaukel". Україна має майстерних германістів, які чудово впораються з цим завданням. Вже через два тижні після того, як Шведська Академія оголосила про надання Нобелівської нагороди Г. Мюллер, Христина Назаркевич опублікувала бездоганно перекладений нею розділ з „Atemschaukel" під заголовком „Лобода".

Роман Ференцевич,
Вашінґтон, Д.К.

Справді особлива книжка

Петро Часто

Любомир Терлецький. „Етногенез українського народу". Львів: „Інтелект-бізнес", 2007.

До книжок, їхнього змісту, їхньої цінности, застосовують, окрім різних складних фахових критеріїв, ще й такі найпростіші: „варто переглянути", „варто прочитати", „варто придбати для власної книгозбірні". Домашні бібліотеки формуються саме за цим мірилом: кожне видання має безпосередній стосунок до світогляду власника, його естетичних смаків, взагалі до усього його внутрішнього світу. На жаль, такі книжки в нашу комп'ютеризовану добу – велика рідкість.

І тільки часом-часом може пощастити. Як от мені тепер. До моїх рук потрапила видана у Львові в 2007 році книжка Любомира Терлецького „Етногенез українського народу". Про вагу і значення цієї фундаментальної праці для нашого національно-культурного життя свідчить вже те, що дослідження вийшло під еґідою академічного Інституту української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського і Львівської національної академії мистецтв. Упорядкування текстів теж вельми професійне – його здійснив відомий історик, професор Львівського Національного університету ім. Івана Франка Юрій Сливка.

До редакції „Свободи" книжку прислала сестра автора Лідія Терлецька-Добровольська, котра мешкає у Брайтоні, в штаті Мишиґен. Її коштом цю воістину енциклопедичну і надзвичайно цінну для всього українства працю й було видано.

Одначе, така ось преамбула. Про Л. Терлецького я вперше почув від мого давнього, з молодих років, товариша – відомого львівського мистецтвознавця Василя Глинчака. Він також, за самою логікою цієї професії, глибоко цікавиться історією, її сторінками, пов'язаними з мистецькими явищами.

Зокрема його дуже займало питання походження імени „Україна", перед 1987 роком він навіть пропонував культурній громадськості відзначити 800-ліття першої писемної згадки цього імени у „Повісті временних літ", але ж то були ще вульгарні совєтські часи, коли все українське, особливо давнє, первісне, бралося під московський чобіт. Й от тоді, всупереч ідеологічній кремлівській лінії, львівський скульптор Л. Терлецький створив на металі рельєф з цим вікопомним записом 1187 року: „Украина много постона".

Та невдовзі В. Глинчак довідався про щось значно більше, ніж творча сміливість мистця, – про те, що він самотужки спромігся на дослідження, яке вимагало виняткових інтелектуальних зусиль і яким міг би пишатися цілий науковий інститут.

Власне, у цьому 614-сторінковому великоформатному фоліянті з'єднані чотири теми, і кожна з них заслуговувала б на окреме видання: „Етнос та етногенез", „Населення черняхівсько-антських територій за даними письмових джерел, археології, антропології та лінґвістики", „Черняхівсько-антський етнокультурний комплекс: етногенетичний та економічно-соціяльний аспекти", „Етногенез у державі полянорусинів. Їхня етнічна свідомість – основа загальноукраїнсько-руської".

Ще й цінний і в цьому випадку доцільний мистецький додаток – „Давня історія України в модельєрній пластиці Любомира Терлецького" , це низка репродукцій рельєфів на теми давньої України, й серед них також – згаданий твір в честь найдавнішого вживання дорогого нам імени „Україна".

Але насправді саме цей художній „додаток" і спонукав автора до глибшого дослідження і до написання тексту. Бо так, а не інакше, складалася доля.

У червні 1940 року юнак на відмінно закінчив Українську академічну гімназію у Львові, а вже в липні його, разом з великою групою інших учнів, енкаведисти заарештували, зфальсифікованими доказами звинувативши цю чисту серцями й умами патріотичну молодь в „українському буржуазному націоналізмі". Починався зудар двох світів – українського, культурного, цивилізовано-

(Закінчення на стор. 22)

Концерт танцювальних ансамблів „Каштан" і „Громовиця" з Чикаґо

ПАРМА, Огайо. – 13 березня в залі „Cuyahoga Community College" з великим успіхом відбувся концерт танцювальних ансамблів „Каштан" з Клівленду і „Громовиця" з Чикаґо. Мистецькі керівники ансамблів – Маркіян Комічак („Каштан") і Роксана Дика-Пилипчак („Громовиця").

В програмі взяли участь популярний вокальний ансамбль „Зоря" під керівництвом Наталії Баслядинської-Махлай і музична група „Гармонія" з Клівленду, сім музикантів якої спеціялізуються у музиці і співах Закарпатської України. Загалом на сцені було понад 150 виконавців.

Коли завіса піднялася, на задньому тлі був показаний відеофільм Романа Пилипчака про повсякденну працю танцюристів, їхні репетиції.

Після відеофільму „Громовиця" в повному складі виконала традиційний танець „Вітаємо" у багатобарвних шатах, а „Каштан" виконав грайливий танець хореографії Богдана Ткачишина „Залицання козака".

Відтак ансамблі чергувалися у виконанні танців – „Громовиця" виконала „Ніч під Івана Купала", „Гуцульську рапсодію", „Дрянда", три жваві польки і „Ой, що то за шум учинився". „Каштан" виконав популярний танець „Варварка", жіночу композицію „Святковий танець", клясичну „Березнянку", традиційні гуцульські і буковинські танці.

Приємне враження зробив виступ 24 колишніх танцюристів „Каштану", які виконали танець „Голубка". Більшість з них вже одружені і мають родини. Приємно було бачити в лавах танцюристів Андрія Цибика, колишнього члена „Каштану", а тепер – керівника танцювальної групи в Ню-Йорку.

Молоді учні школи танців „Каштан" під керівництвом Давида Возняка виконали танці „Козачок" і „Волинянка". Молодь школи „Каштан" є запорукою майбутнього українських народних танців в Клівленді.

Доповнив концерт вокальний ансамбль „Зоря" – 13 молодих жінок, – який виконав чотири народні пісні.

До програми приєдналась оркестра народних пісень „Гармонія" на чолі з віртуозом Александром Федорюком і співачкою Беатою Беґеньовою. Вони виконали на народних музичних інструментах – цимбалах, сопілці, скрипці і бубні – мелодії і пісні Закарпатської України.

„Каштан" і „Громовиця" мають спільні прикмети, але вони й дуже відмінні в стилі і у філософському розумінні народних танців. „Каштан" успадковує і наслідує виконання клясичних народних танців від визначних ансамблів, що піднесли танцювальну культуру до найкращих зразків світового мистецтва. Натомість „Громовиця" творить і випробовує свої певні рухи, темпи і хореографію, застосовує новий підхід у виконанні і експресії.

На сцені – танцювальний ансамбль „Громовиця" з Чикаґо.

Лебідками виступають дівчата з танцювального ансамблю „Каштан".

Іван Норка

Справді особлива...

(Продовження зі стор. 21)

го і антиукраїнського, тиранічного, московсько-варварського.

Любомир і його молодша на два роки сестра Лідія, діти вчителя львівської української школи ім. Бориса Грінченка Григорія Терлецького, ніким іншим і не могли вирости, як тільки українськими патріотами. „..У родині Терлецьких, – пише в передмові проф. Ю. Сливка, – панувала велика пошана, можна сказати – пієтет до історичного минулого українського народу, його героїчних і трагічних сторінок. Такою ж була атмосфера і в українській академічній гімназії, де навчався Любомир".

Після арешту – страшні 10 років тюрми і не легші сім літ заслання... До Львова повернувся тільки у 1957 році, за короткої „хрущовської відлиги" встиг закінчити Інститут декоративного та прикладного мистецтва, заснувати власну майстерню і заслужити визнання в мистецькому світі низкою творів у металопластиці, присвячених тисячолітній історії України.

Минуле рідного народу, як він його вичитував у літописах й досовєтській українській клясиці, в Тараса Шевченка – а мистець його палко любив і добре знав, в усіх доступних працях російських, польських, чеських, німецьких слов'янознавців, археологів, лінґвістів, етнологів, поставало перед його очима так виразно, що врешті змусило взятися й за перо – в ім'я спростування московських фальсифікацій української історії. І почати з фундаменту – з етногенезу, з джерел походження українського народу, його матеріяльної культури і духовної самобутности.

Праця не могла бути надрукована за совєтського панування в Україні, але автор і не хотів цього, бо важливим було залишитися внутрішньо незалежним, вільним від цензури. Декілька сотень інших авторів він прочитав з дивовижною проникливістю, між рядками, вловлюючи найтонші натяки і критично зіставляючи їхні погляди та висновки. Досить сказати, що в дослідженні використано 1,429 посилань. І мовби червоною ниткою проходить крізь весь текст все глибше, все точніше задокументування цього тисячолітнього процесу – як зароджувалася етнічна самосвідомість українців, як розвивалася від протонародности до нації, як виникали наші давні назви і самоназви, аж до сьогоднішньої, і яким об'єктивним є історичне існування українців, з притаманним їм світорозумінням і світовідчуванням.

Інакше, ніж словом „подвиг" працю Л. Терлецького годі й оцінити. „Його мистецька і наукова творчість акумулювала в собі могутній заряд оптимізму про неминучість державно-політичного і духовного воскресіння народу – одного з найдавніших і найбільших у Центрально-Східній Европі", – так закінчує свою передмову проф. Ю. Сливка.

Зустріч українця Олеся Гончара і чеха Вацлава Жідліцького

(З нагоди 92-ої річниці від дня народження видатного українського письменника – 3 квітня 1918 року)

У творчості видатного українського письменника Олеся Гончара роман „Собор" посідає особливе місце. Прийшовши до читача наприкінці 1960-их років, твір одразу опинився у вирі пристрастей, бо саме в ньому чи не вперше у вітчизняній літературі могутньо й неприховано прозвучав заклик до духовного очищення, осуд національного безпам'ятства.

Офіційні кола сприйняли „Собор" різко неґативно, адже роман утверджував загальнолюдські, гуманістичні цінності. Після цькувань у пресі на різних партійних зборах твір було вилучено з бібліотек, книгарень та видавничих плянів на довгі 20 років..

У ті роки я часто бачив письменника, коли він ступав по нинішній вул. Богдана Хмельницького, поринувши в глибокі думи...

Про цей період життя Олеся Гончара писав Віталій Коваль, автор книжки „Ніч без Олеся Гончара": „Його ламали й скручували, пробували чинити розправи, але він ні разу не відступився і не поступився. Перед найвищими погрозами і загрозами. Всі чиновники боялися правди Олеся Гончара".

Саме у ті дні шельмування до Києва прибув відомий чеський славіст Вацлав Жидліцький, знаний в Европі україніст, викладач української, білоруської та російської літератур у Карловому університеті у Празі, публіцист, що присвятив українській літературі безліч рецензій, критичних статтей, перекладач з української, білоруської та російської мов, мій добрий приятель. Ми з Вацлавом побували тоді в багатьох установах столиці, відвідали редакції газет та часописів, а також Спілку письменників України. Зустріч з гостем у Спілці вів тоді Борис Олійник, на жаль, О. Гончара на цій зустрічі не було, бо як можна допустити автора „Собору" до спілкуванння з чужинцем? Але через пару днів сяючий В. Жидліцький, якого тоді марно чекали в Українському товаристві дружби з закордонними країнами, сказав мені:

– Я щойно зустрічався з Олесем Гончарем. Глянь, він подарував мені „Собор"! – І Вацлав зачитує щирий і дружній надпис, дедикацію, що її написав знаменитий автор на внутрішній обкладинці книжки.

У який раз перечитую місця зі спогадів Валентини Гончар „Я повен любові.... Спомини про Олеся Гончара", де Валентина Данилівна розповідає про перебування В. Жидліцького у Києві.

Ось запис від 14 березня1982 року: „Вчора, в суботу, приймали Вацлава Жидліцького – професора Празького університету. Був із ним Льоня Коваленко, вони давні знайомі. Коли сіли до столу, Льоня, дивлячись у якийсь куток угорі їдальні, сказав: „Ну, записуйте, хлопці", в такий спосіб натякаючи про можливі „жучки-слухавки" у квартирі...".

Іван Пасемко,
лавреат Фундації Українського Вільного Університету,
Київ

Тема лекції: битва під Конотопом

ДІТРОЙТ. – 14 березня в Українському культурному центрі відбулась лекція проф. Юрія Гаєцького „Битва під Конотопом“, присвячена 350-літтю перемоги українського козацтва над царською армією. Організував її відділ Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ) в Дітройті.

Доповідача представив голова відділу Любомир Гевко. Проф. Ю. Гаєцький давно вивчає історію українського козацтва. Він народився в 1941 році у Львові і ще дитиною разом з батьками виїхав до Австрії, а згодом – до США.

Ю. Гаєцький закінчив в Чикаґо два університети і працював у Чикаґському університеті, в Школі українознавства, читав курс історії в Національному університеті „Києво-Могилянська академія“, а від 1997 року викладає історію на учительських курсах і в школах товариства „Рідна школа“, Ню-Йорк. Він досліджує розвиток церковних братств, освіти й шкільництва в Україні, історію козацтва та гетьманщини.

Проф. Ю. Гаєцький розповів, як після гетьмана Богдана Хмельницького новим гетьманом був обраний його генеральний писар Іван Виговський (1657-1659). Москва почала відкрито підтримувати противників нового гетьмана, але І. Виговський поборов москалів і зберіг Гетьманщину на 124 роки.

На екрані, яким оперувала член управи відділу НТШ Олена Паливода, з’являлися цікаві ілюстрації, які супроводжували лекцію.

Після лекції проф. Ю. Гаєцький відповів на запитання присутніх. Л. Гевко подякував проф. Ю. Гаєцькому за цікаву лекцію, а слухачам – за присутність.

Ніна Василькевич

Члени управи відділу Наукового Товариства ім. Шевченка (зліва): Олена Паливода, Любомир Гевко, гість – проф. Юрій Гаєцький, Богдан Піхурко, Богдан Неганів, Любомир Яхницький.

„Арабески“ – незалежний театр

Дагмара Турчин-Дувірак

ТОРОНТО. – „Сучасний український театр, наслідок антиукраїнського режиму, це недодумана думка, недотягнений жест, недонесений тон...“. Сказане майже століття тому, на жаль, резонує гіркотою правди і сьогодні. Напрочуд влучні слова Леся Курбаса, блискучого і трагічного реформатора українського театру у 1920-их роках, я згадала недаремно. Власне, цю цитату обрала Наталя Цимбал як епіграф до своєї доповіді про сучасний незалежний театр в Україні, що відбулася 6 травня у приміщенні Канадсько-Української мистецької фундації, на черговому засіданні Наукового товариства ім. Шевченка.

Н. Цимбал – не академічний театрознавець, а акторка і режисер театру „Арабески” в Харкові, що є одним з найцікавіших незалежних експериментальних, до того ж україномовних театрів в сучасній Україні. Тому і доповідь на тему „Незалежний театр в Україні: пошук життєздатної моделі” була радше пристрасною розповіддю про народження, розвиток рідного їй театру „Арабески” та його теперішні проблеми.

„Арабески” народилися в 1993 році майже випадково. Тоді Літературний музей у Харкові готував виставку до 100-річчя народження Миколи Хвильового. Н. Цимбал, на той час ще студентці театрального факультету, та кільком її друзям-однокурсникам працівники музею запропонували зробити виставу за творами М. Хвильового. Вистава мала великий успіх. Після неї з’явилися інші – за віршами Василя Симоненка, за творами Григорія Сковороди, за поемою Івана Котляревського „Енеїда“...

Наталія Цимбал ілюструє свою розповідь сценами з вистави „Енеїда” у постановці театру „Арабески”. Фото: Дарія Даревич

Новонародженому театрові доводилось нелегко – не було грошей, приміщення для репетицій та вистав. Однак, це не стало перешкодою для творчости, навпаки, – змушувало до експериментування та пошуку нестандартних театральних рішень. Наприклад, виставу за творами Г. Сковороди актори грали на сходах Літературного музею.

Першим видатним досягненням цього раннього періоду в історії театру „Арабески” стала „Енеїда“. З нею театр об’їхав Европу та Америку, здобув нагороди на численних

(Закінчення на стор. 24)

„Арабески"...

(Закінчення зі стор. 23)

фестивалях.

Сьогодні театр „Арабески" має багатьох прихильників не лише в Україні, а й в інших країнах. Хоча колектив і далі залишається без жодної урядової підтримки, завдяки ентузіязмові його учасників, він продовжує рости і міцніти.

Два роки тому „Арабескам" нарешті вдалося обладнати власне приміщення – „Театр для 49" у пивниці Харківської фармацевтичної фабрики. Театр активно співпрацює з найкращими українськими сучасними авторами – Сергієм Жаданом, Юрієм Андруховичем, Олександром Ірванцем. Ряд проєктів „Арабески" здійснили у співробітництві з колективами Польщі, Швеції, Вірменії, навіть Японії.

Театр не обмежується традиційними театральними виставами: він продукує відео-записи (деякі з них були продемонстровані під час доповіді), організовує концерти, дискусії та творчі майстерні, фотовиставки.

Театр „Арабески" є також глибоко заанґажований у політичні та соціяльні проблеми сучасної України. У 2005 році було організовано виставу „Помаранчева альтернатива", що відвідала багато міст Польщі і України. В 2006 році здійснено спільний українсько-польсько-білоруський проєкт „Чорнобиль".

У 2004-2006 роках у рамках проєкту „Терапія театром як метод соціяльної реабілітації" режисери театру возили вистави у виправні колонії Харкова та Львова, де ув'язнені були акторами вистав. А нещодавній проєкт „Паралельне місто"(2008) було присвячено українським інвалідам та калікам.

Свою розповідь Н. Цимбал супроводжувала відеоматеріялами, які заінтриґували та викликали бажання побачити живі вистави такого небуденного творчого колективу. Як зізналася наприкінці свого виступу гостя з Харкова, театр „Арабески" прагне нав'язати творчі контакти з канадськими незалежними експериментальними групами та показати свої вистави в Канаді.

Острозька академія не забуде

Ректор Острозької академії д-р Ігор Пасічник надіслав до „Свободи" лист-співчуття з приводу відходу у вічність одного з меценатів університету д-ра Роман Ричка. Вміщуємо цей лист.

Вельмишановна родино Ричків,

Прийміть найщиріші слова скорботи і співчуття від студентів та викладачів Національного університету „Острозька академія" з приводу смерті близької Вам і нам людини, д-ра Романа Ричка.

Р. Ричок був насправді надзвичайною і видатною людиною, великим патріотом і меценатом України та Острозької академії. Він зробив величезний внесок у розвиток незалежної України, становлення національної освіти та науки, розбудову Національного університету „Острозька академія".

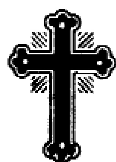
Я пишаюся з того, що мав честь бути особисто знайомим з д-ром Р. Ричком, і його ім'я навічно викарбуване на меморіяльній дощці на стіні Наукової бібліотеки Острозької академії.

Увесь Національний університет „Острозька академія" молиться за упокій душі Р. Ричка.

Вічна Йому пам'ять.

Зі словами найщирішого співчуття,

д-р Ігор Пасічник,
ректор Острозької академії

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ПРИЯТЕЛІ РУХУ ПІВНІЧНОГО Н. ДЖ.

ділиться з громадою сумною вісткою, що в четвер, 10 червня 2010 р., з волі Всевишнього відійшов у Божу вічність один з ініціяторів і довголітній голова Товариства Руху

СВ. П.

д-р РОМАН РИЧОК

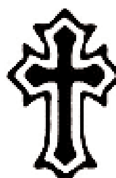
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 15 червня 2010 в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Горем опечаленій родині висловлюємо щирі співчуття. Пам'ять про Нього буде з нами завжди.

Вічна Йому пам'ять!

Члени і управа Товариства Руху

Вшановуючи пам'ять Покійного замість квітів пожертви просимо складати на Стипендійний Фонд студентам в Україні. Чеки виписувати на Rukh Educational Foundation, c/o Marta Borowyk, 336 Independence Way, Springfield, NJ 07081.

Ділимося сумною вісткою, що 3 травня 2010 р. в Ен Арбор, Мішиґен, відійшла у вічність на 52-му році життя наша найдорожча

СВ. П.

ГАЛИНА ТЕТЯНА ШЕВЧУК

У глибокому смутку залишилися:

брат – СТЕФАН з дружиною КАТРУСЕЮ ШЕВЧУК
тети – ІРИНА з чоловіком СТЕФАНОМ ОЛЬШАНСЬКИМ
– ХРИСТИНА ШУМЕЙКО
– АННА з чоловіком ДАВИДОМ ПЕРУНОМ
кузини – РОМАН, МАРКО і ПАВЛО
кузинки – МАРУСЯ, ТАНЯ, ВІРА, КІМІ і ПАВЛА
ближча і дальша родина в Канаді.

Вічна Їй пам'ять!

У невимовному смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 10 червня 2010 р. відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУНЬО і КУЗИН

СВ. П.

д-р РОМАН РИЧОК

Нар. 25 липня 1919 р. в Гошові, Україна.

Активний член і довголітній голова Товариства Руху, доктор економіки, адміністратор в Українськім Братськім Союзі в Скрентоні, Па, управитель оселі Верховина в Ґлен Спей, Н. Й., власник свого підтриємства нерухомостей.

ПОХОРОННА ВІДПРАВА відбулася у вівторок, 15 червня 2010 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж.

Залишилися у глибокому смутку:

дружина – Любомира
донька – Христина Віттер з мужем Ричард
син – Петро
внуки – Леся Віттер
– Мелася і Тамара Ричок
кузинка – Марія Мороз-Смит з мужем Юрієм
сестра – Соня Охлябяк в Польщі
ближча і дальша родина в Америці й Україні

Вічна Йому пам'ять!

Пожертви в пам'ять Покійного просимо складати на стипендійний фонд студентам в Україні. Чеки виписувати на Rukh Educational Foundation, c/o Marta Borowyk, 336 Independence Way, Springfield, NJ 07081.

Ділимося сумною вісткою, що 20 травня 2010 р. на 81 році життя відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБА і СЕСТРА

СВ. П.

ЯРОСЛАВА (ДОНЬКА) ЖЕРЕБЕЦЬКА

нар. 19 листопада 1928 р. в Станиславові
пом. 20 травня 2010 р. в Cherry Hill, NJ .

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 24 травня 2010 р. в церкві Святого Михаїла в Cherry Hill, NJ відтак на цвинтарі св. Андрія, South Bound Brook, NJ.

Залишила в глибокому смутку:

мужа – БОГДАНА
дітей – МАРТУ СТАВНИЧУ з мужем ЯРОСЛАВОМ
– ІНУСЮ ЕКГАРДТ з мужем ТОМАСОМ
внуків – КОЛЮ ЕКГАРДТ
– ЮРІЯ СТАВНИЧОГО
– ЛЮСЯ ЕКГАРДТ
– ЛЯРИСУ СТАВНИЧУ
брата – ВОЛОДИМИРА ВЕЛИЧКОВСЬКОГО
сестру – ІРЕНУ ГОЛИНСЬКУ з мужем ОСИПОМ

та ближчу і дальшу родину в Америці та Арґентині.

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів у пам'ять Покійної родина просить складати пожертви на: Children of Chornobyl Relief and Development Fund, 60-C North Jefferson Road, Whippany, NJ 07981 або на: UNWLA, 203 2nd Avenue, New York, NY.

За присутність на похоронних відправах, вислови співчуття і пожертви складаємо нашу щиру подяку.

У першу річницю смерти нашої
дорогої і незабутньої
дружини і мами, доньки, сестри і тети

СВ. П.

Христини (Іті) Сулжинської

з дому Шупер

будуть відправлені

поминальні Служби Божі

5-го липня 2010 р.

- в церкві Св. Тройці у Сілвер Спрінґ, МД;
- в соборі Покрови Пресвятої Богородиці і св. Андрія Первозванного у Мюнхені, Німеччина;
- та у Львові і Києві.

Про молитви за душу Покійної просять:

чоловік і син – Володимир і Віктор Сулжинські з родиною
мама – Надія Васькович з родиною.

У глибокому смутку
повідомляємо, що
8 травня 2010 р. відійшов
у вічність у Howell, NJ
в присутності родини,
проживши 86 років, найдорожчий
МУЖ і БАТЬКО

СВ. П.

ІВАН ЯНКО

Залишились у глибокому смутку:

дружина – КАТЕРИНА
син – БОГДАН з дружиною ДЖЕЙН
доньки – МАРІКА СИЛВЕР з мужем СОНІ
– ОКСАНА ДЖЕРІНА з мужем ЧИКІ
– ІРИНА ПАРДІ
– ТАНЯ ЯНКО
8 внуків і 6 правнуків.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимось сумною вісткою
з родиною, приятелями та знайомими,
що дня 9-го червня 2010 р., у Вейн,
Пенсильвенії, на 65-му році життя,
нагло і несподівано відійшов у
Божу Вічність наш найдорожчий
чоловік, батько, син,
сестрінок, кузин і вуйко

СВ. П.

Олександер Юрій Тишовницький "Тусько"

нар. у Вайден, Німеччині,
син Дарії (з Гавриляків) і св.п. Романа Тишовницьких

Фінансист за освітою і професією, покійний все життя працював на відповідальних постах в різних американських корпораціях, а останньо був фінансовим дорадником в інвестиційних фірмах. Довголітній спонзор Українського Музею в Ню-Йорку, від 1982 р. до 1991 р. займав пост скарбника в управі музею. Також був фінансовим дорадником в управі Українського освітнього і культурного центру у Філядельфії. В молодих літах належав до Української католицької церкви св. Йосафата у Рочестері, Н.Й., відтак у 1980-их роках був парафіянином катедрального храму св. Володимира Великого в Стемфорді, Конн. Від 1990-их років, родина належала до церкви свв. Петра і Павла у Бриджпорті, Па., де сини служили колись до св. Літургії, а покійний допомагав з катехизацією старших кляс у недільній школі. Був люблячим чоловіком і батьком, зразковим сином, відданим українській церкві, шанувальником української культури і мови та незаступимим другом.

ПАРАСТАС був відправлений у вівторок, 15-го червня о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Флечер-Насевича у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 16-го червня о год.10-ій ранку з Української католицької церкви свв. Петра і Павла у Бриджпорті, Па.
Парастас і похоронні відправи відслужив парох, о. монс. Рональд Попівчак. Тлінні останки спочили на українському цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишились у глибокому смутку:

дружина – Оксана
сини – Данило
– Андрій
мама – Дарія
вуйко – Роман Гавриляк з дружиною Марією Тершаковець
кузинка – Христина Гавриляк з дітьми Софією, Александром, і Адріяном з дружиною Дженні
вуйко – Борис Караш з дружиною Ольгою і синами Степаном і Андрієм
теща – Ярослава Городецька
шваґер – Богдан Городецький з дружиною Ванессою і дітьми Данком і Калиною
шваґерка – Люба з чоловіком д-ром Орестом Бойком і доньками Анісою і Лярисою
племінники – д-р. Юрій Савицький з дітьми Христею Гладкою і Данилом та їхніми родинами
– Гандзя Савицька з чоловіком Юрієм Мицаком і сином Максимом
– Андрій Семотюк з дружиною Ганею і дітьми Марком і Наталкою
– Анна і Люба Микласевич з родинами (Стрий, Україна)
та ближча і дальша родина в Америці й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів можна зложити пожертву на Український музей,
The Ukrainian Museum, 222 E. 6th St., New York, NY 10003.
Memo: Alexander Tyshovnytsky Memorial Fund або на
Український Католицький Університет у Львові,
Ukrainian Catholic Education Foundation,
2247 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Ділимося сумною вісткою, що 7 травня 2010 р., проживши 92 роки, відійшов у вічність

св. п.

ВОЛОДИМИР ДИТИНЯК

нар. в Амрот, Пенсилвенія, син покійних Дмитра і Розалії Дитиняків, вдівець по св. п. Юлії, брат покійних Софії Глущик, Катерини Вівчанин, Василя й Івана Дитиняків, та тесть покійного Джеймса Рейні.

Маючи 14 років, Володимир виїхав до України. Проживав в Україні і Німеччині (під час 2-ої світової війни). У 1947 р. повернувся до США та замешкав в Картереті, Н.Дж. Впродовж 35 років працював для Merk & Co. На пенсію відійшов у 1982 р.

Володимир належав до ООЧСУ, УККА та Української Католицької Церкви св. Марії в Картереті. Активно підтримував Українські благодійні організації та установи. Впродовж довгих років Володимир спонзорував та допомагав багатьом іміґрантам розпочати нове життя в США.

Залишилися у смутму:

діти – Ірена Рейні
– Стефанія Плоскі з мужем Зеноном
– Андрій Дитиняк
внуки – Кристі, Адріянна, Катерина та Вікторія
сестри – Павліна Дитиняк в Польщі та Марія Жук

Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна йому Память.

З глибоким жалем і смутком повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що несподівано в неділю, 23 травня 2010 р. упокоївся в Бозі на 52-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО і СТРИЙКО

св. п.

РОМАН ЯКОВІВ

нар. 2 жовтня 1957 р. в Ню-Йорку, син покійних Василя і Анни Яковів та брат покійного Ярослава Яковів

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 25 і 26 травня у Бриджпорт, Кон.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – НАТАЛКА
доньки – ЛЯРИСА і ЛЕСЯ
сестра – МАРІЯ ЯКОВІВ-ПЕНДЖОЛА
брат – МИКОЛА з дружиною ОРИСЕЮ
племінники – ХРИСТИНА ПЕНДЖОЛА-ВІТОВИЧ з чоловіком ОЛЕГОМ і донькою КСЕНІЄЮ
– МИКОЛА ЯКОВІВ з дружиною ДЖОАН і дітьми ЛІЯМ і МИКОЛОЮ
– СВІТЛЯНА БРІҐЕЛ з чоловіком ДЖЕФРІ і дітьми ЛОРОЮ і АДРІЯНОЮ
свекруха – МАРІЯ БОЛОННА з родиною
та ближча і дальша родина в Україні, Канаді, Англії і Америці.

Вічна Йому пам'ять!

В 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ ПОКІЙНОГО відбудеться ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА 3 липня 2010 р. о 9-ій год. ранку в Українській католицькій церкві Покрови Пресвятої Богородиці, 255 Barnum Avenue, Bridgeport, CT.

З великим сумом повідомляємо родину і знайомих, що 11 червня 2010 р. відійшла у вічність наша дорога Мама, Бабця, Сестра і Тета

св. п.

Ізидора (Іна) Добрянська

народжена 26 червня 1930 р. в Денисові, Україна.

Похорон відбудеться в суботу, 19 червня 2010 р. на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурзі, Н. Й. від 12 години полудня.
Служба Божа буде відправлена о год. 1-ій.

Залишені в смутку:

дочка – Христина з чоловіком Дереком
внуки – Джонатан, Ніколяс і Раєн
брат – Любомир Іваськів з дружиною Марією
братова – Стефанія Іваськів
братаниці – Наталка Ґестсон з родиною
– Христина Іваськів з родиною
братанок – Петро Іваськів з родиною
сестрінок – Андрій Байрак з родиною

Замість квітів можна складати датки на Ukrainian Museum, 222 East 6th Street, New York, NY 10003-8201 (212) 228-0110

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи" спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Редакція

Ділимося сумною вісткою, що 11 травня 2010 р. на 84-му році трудолюбивого життя відійшла у вічність по заслужену нагороду наша дорога РОДИЧКА і ПРИЯТЕЛЬКА

св. п. ІРИНА ЗАХАРКІВ

Мистець, маляр олійних картин, письменниця, поетеса, авторка двох документальних книг - "Ірина Захарків, зібрані твори 1996 р." „Спомин про Дахау. Незаконне оскарження 1947 р. і нахабне повторення 1986р." Книга вийшла з друку у 2000-му році.

Обидві книги авторка видала своїм коштом. Книги не були призначені на продаж, авторка висилала їх безкоштовно до університетів, важливіших бібліотек, дослідних центрів та до музеїв США, Канади, Риму, Бразилії, Австралії, Перемишля.

Ірина Захарків народилася 1 січня 1926 р. в Бурканові, повіт Підгайці, Західня Україна. Була активною у Пласті - Ляндсґут, Баварія 1946-48 рр., в Дітройті в Союзі Українок і Пласт-Прияті, за що одержала грамоту 1949-1959 рр. Також була дуже активною в Українському Конґресовому Комітеті. Разом зі своїм пок. мужем Остапом підтримували такі Фундації: Український Вільний Університет, Українські Студії при Іллинойському університеті, Богословські студії Українського Католицького Університету Рим-Львів, Український музей Дітройт-Воррен, Миш., для виховання оо Василіян - Крехів, Україна, Василіянський Інститут ім. Митрополита Йосифа В. Рутського, Золочів, Україна. Від 1979 р. разом зі св. п. мужем Остапом працювала в Українському Музеї в Дітройт-Воррен, а після відходу у вічність мужа в 1999 р. дальше працювала в Українському Музеї.

ПАНАХИДА була відслужена 16 травня 2010 р. в похоронному заведенні Бугая в Гемтремк, Миш.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 17 травня 2010 р. в церкві Непорочного Зачаття, Гемтремк, Миш., а відтак процесія відпровадила Покійну на цвинтар Воскресіння під проводом священика о. Даниїла Чайковського, ЧСВВ. У глибокому смутку залишилися родина і приятелі.

Нехай гостинна американська земля буде Їй легкою.

Вічна Їй пам'ять!

В українському радіо оо Василіян у Дітройті заграли пісню „Відлітають сірим шнурком журавллі у вирій"